

"איך נשיר את שיר יי על אדמת ניכר"

פסוק זה בר"ת עם האותיות:

נ נח נחמ נחמן מאומן

בירור בעניין

מקום קבורת רבי נחמן

נשמח לקבל הערות ותוספות למהדורות הבאות, וכמו כן אנו מחפשים צאצאים של ר' נחמן שרוצים לעזור בעניין כדי שיפנו לרשויות לבקש שיעלו את ציונו לארץ ישראל, גם צאצאים של רבי נתן מברסלב יעזור לנו מאוד. אנחנו גם מחפשים תורמים לפעילות וגם תורמים לעת פקודה

כולנו חברים

0506797114

רצה להיקבר בארץ ישראל עמוד 9

צריך להשתוקק לקבורת ארץ ישראל (ספר המידות) / דברי רבי נחמן בעצמו (בספר חיי מוהר"ן, וספר ימי מוהרנ"ת) שרצונו להיקבר בארץ ישראל / שתי סיבות שמנעו את רבי נחמן מללכת להיקבר בארץ ישראל: 1. מתיירא שמא לא יוכל להגיע לארץ ישראל. 2. אם יסתלק בארץ ישראל, לא יבואו אדם להתפלל וללמוד בקברו.

האם כיום יש את הסיבות המונעות? עמוד 11

מסביר את הסיבה שרבנו התיירא שלא יוכל להגיע / כיום לא קיים חשש זה / מסביר את הסיבה השנייה שרבנו ידע שבארץ ישראל לא יבואו לקברו / דברי ר' אברהם ב"ר נחמן המתאר את המצב של הקיבוץ של רבנו או, הממחיש את זה שבארץ ישראל לא היו באים אליו, ושעניינו ח"ו היה מתבמל אם היה נקבר בארץ ישראל / הסבר לכך שכיום זה ממש הפוך, שבארץ ישראל כן יהיה עסק עם קברו, כפי חפצו.

רצה להיקבר ליד אנשיו עמוד 13

החישוב העיקרי במציאת מקום קבורה: שיבואו אנשים על קברו להתפלל וללמוד / לפני שרבי נחמן הלך להסתלק באומן הוא חשב להיקבר בלמברג ליד צדיקים גדולים הקבורים שם, אבל גם שם זה היה רחוק מאנשיו, ומאז חשב על אומן כמקום קרוב לאנשיו / כשיבואו לקברו יהיה לו תענוג גדול, וזו טובה גדולה לבאים אליו / דברי רבי נתן על חיפוש קבורה, משמע, שאומן זה מקום מובן רק ביחס לשאר המקומות הסמוכים לאנשיו. אבל למברג עדיף וכל שכן ארץ ישראל, רק שהבעיה בלמברג ובארץ ישראל שהם מקומות מרוחקים מאנשיו.

"להישאר בנינו" - רק ארץ ישראל עמוד 16

ר' נחמן אמר "אני רוצה לישאר בינכם" באותה נשימה גם אמר: "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל" / בכל מקום שהוא נמצא, זה הדרך לארץ ישראל, מקומו האמתי והנצחי.

סיכום חיפוש מקום קבורה עמוד 17

עדיפות ראשונה: ארץ ישראל. עדיפות שנייה: למברג. עדיפות שלישית: אומן. / בהר ציון בירושלים יש גם את המעלה של למברג, וזה כמובן ארץ ישראל.

היסמוריה עמוד 18

העלאת קבר לארץ ישראל בתנ"ך, ומהתקופה האחרונה.

לפי ההלכה זו מצווה! עמוד 20

בירור הלכתי בראשונים ובאחרונים: כדי לקבור בארץ ישראל מותר להעביר קבר / זו מצווה / אפילו אם הנפטר סבור שאסור להעביר קבר מחו"ל לארץ ישראל, מותר להעבירו ואף תבוא עליהם ברכה / זכות גדולה / מנהג פשוט להעלות קבר לירושלים וזה לא בזיון אלא כבוד / אין בכח אף חכם מהדור למנוע את זה / מצווה להביאו ולקברו בארץ ישראל ומו שמעכב יחוש לנפשו, שלא יהיה לו חלק בין הגורמים צער של אותו צדיק, וכל המכבד את ארץ ישראל יזכה לראות בשמחתה / רק לכאלה שמאסו בארץ ישראל וחמדו ישיבת חו"ל, אף שהייתה להם אפשרות להתיישב בארץ, עבורם היו שאסרו להעביר קברם לארץ ישראל.

ניצחתי ואנצח עמוד 24

לפי רבי נחמן, ניצחון זה בכניסה לארץ ישראל, בכניסה לאדמת ארץ ישראל ממש, ורבנו הגייע לארץ ישראל [ניצחתי] ויגיע בקרוב [ואנצח]

השלמות: ציון רבנו בארץ ישראל! עמוד 26

דיבור מהרב החסיד ר' שמואל הורוביץ שהשלמות בעניין של רבנו יהיה רק כשהוא "בקרוב" יהיה בארץ ישראל.

מכתב מרבי אברהם בן ר' נחמן עמוד 27

ר' אברהם בן ר' נחמן, במכתב. שם הוא מסביר שעניין רבנו בארץ ישראל ושם רבנו היה יכול להיקבר בארץ ישראל הוא היה נוסע, אבל למען ההמשכות נאלץ להישאר באוקראינה / המתגורר בארץ ישראל מחובר לרבנו למרות שרבנו באומן / משבח את אומן ושצריך לנסוע לאומן מארץ ישראל / הגרים בארץ ישראל אינם נחשבים למרוחקים מהצדיק, ההפך / אומר בפשימות, שר' נחמן יגיע לארץ ישראל / רבנו בחר באומן רק בדיעבד / כשציון רבנו בחוץ לארץ המציאות היא "ריב", וכשיגיע לארץ ישראל יתהפך ל"רבי", ויתבטלו המפורסמים של שקר / "כשעם ישראל לא ישמעו בקול הרבנים והמתנגדים אז תבוא הגאולה תכף" (ר' ישראל דב אודסר)

להעלות את העצמות לארץ ישראל עמוד 35

דיבורים של ר' ישראל דב אודסר, בזמן שהוא עסק ופעל למען העלאת עצמות רבנו לארץ ישראל: הממשלה תיתן כסף לאוקראינים והם יתנו את העצמות / להביא את הציון לירושלים בהר ציון / בארץ ישראל, יבואו לציון רבנו כל עם ישראל / לכבוד השם יתברך צריך לנסוע לאומן וגם צריכים להביא את עצמותיו לארץ

ישראל / תמונת כתבה בעיתון לאחר הסתלקות ר' ישראל דב אודסר / מכתב של ר' ישראל דב אודסר לראש הממשלה דאז.

תתפללו עליי! עמוד 40

ר' נחמן אומר בליקומי מוהר"ן שצריך להתפלל על הצדיק שיהיה לו געגועים לארץ ישראל / ר' נתן ביומנו מספר שרבנו אמר על עצמו שבהכרח יש לו געגועים לארץ ישראל, ומתואר שם געגועים עזים עד כלות הנפש שהיו לרבי נתמן / מספר פעמים רבנו ביקש מאנשיו שיתפללו ויתחננו עבורו / מעות נפוצה באנ"ש שסוברים שרבנו יכול להסתדר בלי אנשיו ונמנעים מלהתפלל ולפעול עבורו, שזה בעצם עבורם / המיץ האחרון של רבנו לאנשיו לפני שיצא לאומן להסתלק שם / רבנו רוצה 60 גיבורים שיפעלו בעניינו בתפילות / יש מפורסמים שעליהם נאמר "שם אלוהים אחרים לא תזכירו" / רבנו מודיע שלא מניחים אותו לעזוב את אומן והוא כאילו בתפיסה (בכלא).

התורה חסה על ממונם של ישראל עמוד 45

רבנו מאוד מקפיד על שמירת הממון ולא אוהב רשלנות, ואפילו נהג להקל בהלכה עבור זה / מאחר וניתן הלכתית ומטבית להביא למציאות שכל מי שחפץ להגיע לרבי נתמן יוכל להגיע בלי להוציא ממון רב וכו' מוכרחים לעשות זאת. / משל לעיר שאין מצויים בה אתרוגים, שבכל שנה מתאמצים להביא אתרוגים מעיר רחוקה במחיר יקר, וכמה אנשים זימו להביא מספר עצי אתרוג לעיר הזו כדי שהאתרוג יהיה מצוי במחיר סביר.

ראוי ויפה עמוד 47

יש עניין במיסה ארוכת טווח והוצאות מרובות רק בשביל "המניעות" שמביאות "חשק"? / מנהג רבי נתן ואנ"ש שרבנו אהב: ללכת אליו רגלי / ציון רבנו בארץ ישראל יאפשר קיום המנהג ללכת אליו ברגל / רבי נתמן לא כפה את הטרחה, ההפך, כפה עצמו להיקבר קרוב לאנשיו כדי שיהיה להם קל להגיע אליו.

כמו שעושים עם שאר בני ישראל עמוד 49

מי ראוי ומסוגל לעסוק בהעברת קודש הקודשים? זו לא שאלה, כפי שעסקו בו בקבורתו.

אומן, לדורות ולא לכל הדורות. עמוד 50

רבי אברהם ב"ר נתן השתמש בלשון "לנצח" גם כשמיד אחר כך אמר שזה לא לצמיתות / גם רבי נתן השתמש בלשון "לנצח" על אומן, ומסתבר שזה לא בהכרח

לצמיתות לכל הדורות / רבי נתן אמר על אומן שזה המקום שמוכן מששת ימי בראשית לדורות. ובודאי שזה מקום שמוכן מששת ימי בראשית אבל לא בהכרח שזה לצמיתות ולדורי דורות / הסבר מפורט להבנת העניין, בהרחבה / גם כשרבי נתן עסק בדפוס הוא כינה זאת כטובה לנצח ולדורות, שאם אז הוא לא היה עוסק בזה לא היה נשאר לנו הדעת והעצות של רבנו, כך גם אם רבנו לא היה מסתלק באומן, לא היה נשאר עניינו והיה ח"ו מתבטל.

"והעליתם את עצמותיי" עמוד 55

ההבדל בין יוסף שביקש שיעלו את עצמותיו, לבין רבנו שלא ביקש / ר' נחמן ניבא שיהיו אורונים, מדוע לא הזכיר העלאת עצמותיו? / ר' נחמן אמר כמה דברים בסיסים שהם למעשה מורים לנו הוראה מפורשת כיצד לנהוג, ולשם כך לא הוצרך לומר דבר נבואי כמו העלאת העצמות. (ראה בפנים בהרחבה). / ר' נחמן בעל כורחו נקבר באומן, ובכורח המצב, זה היה הדבר הכי טוב, וכך גם עכשיו בעל כרחו ובכורח המצב זה הדבר הכי טוב, לכן הוא מעוניין שתהיה התנגדות ועיכוב השעה, ומגלגלים חובה על ידי חייב וזכות על ידי זכאי, ואנו צריכים לזכות לא להיות מהמתנגדים / ר' נחמן דיבר הרבה על לימוד וקיום השולחן ערוך, שלא לזוז מההלכה, ולכן ההלכה מכריעה במקרה של חוסר בהירות כגון בנושא כזה / קיבוץ ראש השנה לאחר הסתלקות רבנו זה לא דבר שרבנו אמר במפורש ובברסלב סמכו על הבנת רבי נתן מה שהבין מרמזים של רבנו ולקחו את הקיבוץ הזה כהוראה מפורשת של רבנו.

"ראה, שאינו מסתדר כסדר!" עמוד 59

מה שניסו כמה פעמים להעלות את הציון וזה לא הצליח בפועל, אינה ראייה שזה לא נכון לנסות שוב ושוב, על פי המעשה שרבי נחמן מספר בסיפורי מעשיות אנו למדים: שההפך, המניעות הסגנון הזה, זה מעשה הס"מ.

ההתנגדות עמוד 61

ר' ישראל דב אודסר מאז ומעולם נחשב לצדיק אמיתי צנוע ונלהב בעבודת השם, לכל הדעות לא רק בקרב ברסלב. קיבל את המסורה מתלמיד מובהק של רבי נחמן, ובפתק רבי נחמן מסמיך אותו כ"תלמידי היקר" ומורה עליו: "עליך אמרתי האש שלי תוקד" / הקשר שלו עם נשיאי ישראל היה תמיד למורת רוחם של "ברסלב מאה שערים" / ברסלב מאה שערים בקשו את עזרתו שיפעיל קשרים עם הנשיא בשביל לבנות את בית מדרשם, ולמרות עזרתו הרבה של הנשיא הוא התבקש שלא להיכנס

לבית מדרש בראש השנה / לימים, רבי ישראל החל לפעול להבאת הציון לארץ ישראל והשיג אישורים, דבר זה גרם התנגדות קשה, כי הפעם הקשר שלו עם הציונים ממש נגעה בהם, בזה שהוא פעל עם הציונים להתעסק עם ציון רבנו. לשימתם, אין שום הצדקה לפעול עם הציונים אפילו שמדובר בקיום רצון הצדיק וההלכה. / אז החלו להשמיץ אותו ולהתנגד אליו, ומאז הוא שמר על שתיקה בנושא והחל להתעסק בהבאת הדעת של רבנו על ידי הרפסה והפצה.

לא לדחוק את השעה עמוד 64

לאחר שלא עלתה בידו של ר' ישראל להעלות את העצמות לארץ ישראל חרף התנגדות קשה ומסוכנת, החל ר' ישראל לשמור על שתיקה בנושא ואף הורה לזי ששאל שלא לפעול בנושא. / על פי דעת רבנו במקרים כמו המקרה הזה, הדרך האמיתית היא לא לדחוק את השעה ולא להתעקש, וגם הצדיק צריך לא להורות לעשות פעולה שיש בה מסירות נפש, למרות שכן ראוי למסור נפש.

אם לא ירושלים, נוסעים לאומן עמוד 66

הפעילות וההסברה למען העלאת עצמות רבנו, אינה פוגעת חלילה בנסיעה לאומן, ההפך, הפעילות שלנו מגבירה את המודעות לנסיעה לצדיק, וברור הדבר שכל זמן שהוא באומן או צריך לנסוע לאומן בשביל להגיע לרבנו, הוא הגאולה.

ההווי הברסלבי הנוכחי אינו מקורי עמוד 67

יש מודעות רק על הנסיעה לאוקראינה ולא על אופציה של העלאת הציון לארץ ישראל, מכמה וכמה סיבות שאינן בהכרח מקוריות, שהפכו את העיר אומן להווי ברסלבי: הנסיעה לאומן כיום מבוססת על געגועים שהיו בזמן שלא היה ניתן להגיע / אומן זו תופעה מדהימה ומסקרנת / ישנה התחזקות אדירה כאשר מניעים נפשות חדשות לאומן, אומנים ומפורסמים / כל אדם שעומד באתגר של הנסיעה הארוכה והמפרכת הזו חש בזה התחזקות / לפני כל ראש השנה יש הרבה תמריץ מצד הברסלבים להביא לאומן נפשות חדשות / המצב כיום שהמדד של חסיד ברסלבי והיתרון שלו נמדד לפי מספר נסיעותיו לאומן / דווקא בגלל המקום המרוחק והמנוקד שלובש בגדי חג יהודי, הפך את אומן לפסטיבל יהודי / ההתמודדות להשיג כרמים והמיסה והמשטר האוקראיני ותושבי אומן הגויים הפכו להיות חלק ממשוהו בברסלבי / ההווי הנוכחי לא תואם כלל לאפשרות שזה יהיה בארץ ישראל / אבל ההווי הזה אינו מקורי בברסלבי, וההפך, מצד האמת רבי נחמן מעדיף אחרת לגמרי.

מקום ועניין עמוד 70

בספרי רבנו יש שבחים על ה"מקום" [אומן, בית העלמין] ושבחים על ה"עניין", שהוא רבנו, עצמות הצדיק, עבודתו בתיקון נשמות ישראל / גם כשהציון יהיה בארץ ישראל, אומן יישאר מקום קדוש / כשיעבור לארץ ישראל, אותו מקום שיעבור לשם יהיה "המקום", כי עיקר מעלת "אומן" זה מפני שהוא שוכן שם / גם כשמוזכרים את שמו מוזכרים את מקומו, כי למקום יש חשיבות / מאז ומעולם ארץ ישראל זה המקום של רבנו / גם כשיעבור לארץ ישראל יישאר שמו ר' נחמן מאומן, כשם שעד היום הוא מכונה ר' נחמן מברסלב על שם המקום שהיה בו / לאומן לא היה שום חשיבות ניכרת וידועה אילולא רבנו בחר להסתלק ולהיקבר שם / יש עניינים גבוהים הקשורים לתיקון העולם כזה שמושה נקבר במדבר, אבל אילו הייתה מתקבלת תפילתו והיה נכנס לארץ ישראל, לא היה איוו חשיבות ועניין עם המקום בו נקבר מדבר. / על משה נגזר להיקבר במדבר וזה גילוי רצון מפורש של השם יתברך.

ועליך אמרתי עמוד 74

ר' ישראל דב אודסר קיבל פתק מרבי נחמן ובפתק הוא כותב לו הסמכה ברורה: "תלמידי היקר", "ועליך אמרתי האש שלי תוקד" / לפני שר' נחמן הסתלק, הוא אמר לתלמידיו שהם שבורים כחרס הנשבר ולא כמו שהוא רצה לעשות מהם צדיקים גדולים עם שכל כזה שבכמה דורות לא היה שכל כזה. מחמת הקטרוגים והמחלוקת שהיה. ואז ר' נתן שאל אותו: מה עם כל מה שהוא חפץ לעשות? ורבנו השיב: אני לא גמרתי? אני גמרתי ואגמור. "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" / רבי נחמן מנחם את אנשיו בתקווה שהוא יגמור כרצונו והאש שלו תוקד עד ביאת המשיח, ובפתק שהוריד לר' ישראל הוא מאותת לנו את הנחמה ומכוון אותה על ר' ישראל: "עליך אמרתי" / האיתות הזה גם מראה לנו שהפתק נכתב על ידי רבנו הקדוש ולא על ידי זר שלא יודע מסודותיו של רבנו / עוד מתוך החיי מוהר"ן למדים שעניין "האש שלי תוקד" שייך לתלמיד, והרי בפתק גם נאמר על ר' ישראל שהוא "תלמידי היקר"

פתק מן השמים עמוד 79

במקורות היהודיים, החל מאדם הראשון ועד לתקופת תלמידי הבעש"ט, היו מקרים לא מעטים של פתקים שירדו מהשמיים. / שתי סיפורים מתקופת תלמידי הבעש"ט עם מסר שאנו צריכים ללמוד גם בהתעסקות עם הפתק שקיבל ר' ישראל מרבי נחמן, בעיקר ללמוד להיזהר בכבודו ולא לחלוק על דעתו. / רמז לעניין הפתק בסיפור שמספר רבי נחמן, מרמז שהפתק הוא יד רבנו בעצמו, כיוון דרך עבודתו.

שישים שנה נשמר בסוד עמוד 81

הפתק נשמר בדרך פלא מעל שישים שנה / לא גילה על הפתק רק ליחידי סגולה / ר' ישראל מחזיק בפתק מגיל 25 ועד גיל שיבה, בפתק שהוא קיבל מר' נחמן, ושומר זאת בסוד את הפתק ואת המסר החשוב: "עליך אמרתי", מסר שאומר חד משמעית שר' ישראל הוא ההמשכויות של רבי נחמן, הוא האש וההישארות של רבי נחמן / שאלה נוקבת: למה ר' ישראל לא פרסם את הפתק עוד בצעירותו? הוא היה יכול להקים תנועה יציבה ואמיתית!! ולהסוך את כל הבלבול שנוצר על ידי ריבוי רבנים וקהילות וכתות / ר' ישראל חשש מאוד מהפרסום והכבוד, אפילו שבפרסום הזה הוא יכול להציל הרבה אנשים מהבלבול, הוא חשש מאוד לפרסם את עצמו והעדיף לעבוד קשה בפרסום הצדיק ולפרסם את הפתק רק בגיל שיבה ולהשאיר לנו לדור הבא את הפרסום שלו ושל הפתק.

אשרנו שאנו זוכים לעסוק בזה עמוד 85

בזמן שעם ישראל עסקו בכיזה, משה רבנו עסק בעצמות יוסף / המשתוקק שרבנו יהיה בארץ ישראל, דומה כפי שמשתוקק להיקבר בארץ ישראל, ועל ידי זה נשפע פרנסה גדולה / הזהרה שלא להיות כמו מי שמתקרב לצדיק והופך לרודף את הצדיק / משה מרח למצוא את ארון יוסף ג' ימים ולילות, כי בלי עצמות יוסף לא היו יכולים לצאת ממצרים / הים ראה את ארון יוסף ונבקע, ללא ארון יוסף הים לא נבקע / כשרוצים לבוא לארץ ישראל ולהכניע את המניעות צריך את עזרת הצדיקים ולכן הוצרכו את ארון יוסף כדי להיכנס לארץ ישראל / כוונת יוסף שיעלו את עצמותיו גם בשביל לזכות להיקבר בארץ ישראל וגם כדי לעזור להם לצאת ממצרים ולהיכנס לארץ ישראל / רבנו אמר שהוא רצה שיהיה קיבוץ שלו בארץ ישראל /

תיקון הנשמות עמוד 88

בשנת תקס"ו התחיל לדבר בעניין תיקון הנשמות שהוא עוסק. ואחרי זמן מה אחר זה הוא אמר שרצונו להיקבר בארץ ישראל ושהמקום שלו הוא רק ארץ ישראל, זאת אומרת שתיקון הנשמות לא תלוי באומן. / באומן חיכו לו נשמות שיתקן אותם והוא תיקן אותם ברגע ההסתלקות ולאחר ההסתלקות אין לו עסק אתם. הם תוקנו. רק שגם היה לו נח להיקבר שם ולנוח באומן במקום שהיה בו קידוש השם. הטוב בעיניו אומן ביחס לעיר אחרת באזור. / כל הדיבורים שנאמרו אז בעניין אומן ותיקון הנשמות.

קרוב מתוק עמוד 94

רצה להיקבר בארץ ישראל

ידוע ומפורסם בכל קצווי תבל, שכל הצדיקים שבכל הדורות, השתוקקו ונכספו בכל לבם להיקבר בארץ ישראל.

כהנה רבים מאמרי חז"ל בגודל מעלת קבורת ארץ ישראל. וכן השתדלו התנאים והאמוראים להיקבר בארץ ישראל,

(עיין בירושלמי סוף מס' בלאים פ"ט ה"ג, מועד קמץ דף כה, במס' כתובות ק"א, פסיקתא רבתי פ"א, ב"ר פ' צו, ועיין בירושלמי כתובות פ"ב ה"ג, תוספתא ע"ז פ"ה, ועיין באבות דר' גתן (כ"ו) שהקבור בא"י כאילו קבור תחת כסא הכבוד. ועיין במדרש תנחומא פ' ויחי. ועיין בליק"ה ה' הודאה ה"ו אות נב, מגודל מעלת קבורת א"י ובמיוחד לגדולי הצדיקים). וכ"כ רש"י במס' מו"ק דף כ"ה ע"א ד"ה כי אסקוה להתם, עיי"ש.

וכן פסק רבנו בספר המידות (ערך ממוז, ח"ב אות ז) "איש ישראלי צריך להשתוקק לקבורת ארץ ישראל"

ובודאי רבינו ז"ל היה נאה דורש ונאה מקיים, ולכן מן הסתם גם הוא מאוד רצה להיקבר בארץ ישראל.

ואף הוא גילה בפה מלא, בצורה שאינה משתמעת לב' פנים; שרצונו להיות קבור בארץ ישראל! ארצנו הקדושה חמדת כל הלבבות:

כמו שכתוב בחיי מוהר"ן (נסיעתו לנאורימש אות יב) וזה לשונו:

"ואמר [רבינו ז"ל] שהיה רוצה לנסוע לארץ ישראל ולהסתלק שם. אך הוא מתיירא שמא לא יוכל להגיע לשם, וגם אם יסתלק שם, לא יבואו אנשים על קברו ולא יהיה להם עסק ועובדא עם קברו.

ואמר בזה הלשון "עם וועט קיינער ניט קומען אויף דעם קבר מען וועט ניט האבן צי טאהן מיט דעם קבר", אבל כשישכב במדינתנו בודאי נבוא על קברו ללמוד ולהתפלל שם ויהיה לו שעשועים ותענוג גדול מזה"

וכן כתב רבי נתן ז"ל בספר ימי מוהרנ"ת (ה"א כ"ו) וזה לשונו:

בְּקִיץ תִּקְס"ז הַנ"ל, אַחַר פְּמִירַת אִשְׁתּוֹ, ז"ל. וְאַחַר שְׁנַסְעֵנוּ מֵאֵתוֹ, בְּעֵת חֲזִירְתּוֹ מִדְּרָבּוֹ לְבֵיתוֹ, בָּא עָלָיו בְּדֶרֶךְ חָלִי הַהוֹסֵם (שִׁיעוּל), רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְתַכְּפָה שְׁעֵשֶׁה הַהוֹסֵם הַרְאֵשׁוֹן, אָמַר תַּכְּפָה שְׁיִסְתַּלַּק (שִׁפְטֵר), וְהִתְחִיל מִיַּד לְדַבֵּר מֵהַסְתַּלְקוּתוֹ. וְאַחַר-כֵּן בָּא לְבֵיתוֹ, וְחָלִי הַהוֹסֵם רַחֲמָנָא לְצַלָּן הוֹלֵךְ וּמִתְגַּבֵּר. וְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵעַנְיֵן הַחוֹלְאֹת שְׁלוֹ, שֶׁהוּא מְסַבֵּן מְאֹד, וְצָנָה לְהִתְפַּלֵּל עָלָיו. וְאֲנִי לֹא הֵייתִי אֲזֵ אֶצְלוֹ, כִּי הֵייתִי עֲצוּר בְּמֵאֵה־לוֹב כַּנ"ל, וְרַבִּי נִפְתְּלִי חֲבָרִי הוֹדִיעַ לִי תַכְּפָה אֶת עַצְם הַצָּרָה הַמְּרָה הַזֹּאת, וּבְשִׁמְעִי – עֲמַדְתִּי מִרְעִיד וּמִשְׁתוֹמֵם, נְעוּיֹתִי מִשְׁמַע, פְּלִצוֹת בְּעֵת־נִי.

וְהוּא ז"ל דַּבֵּר הַרְבֵּה מֵעַנְיֵן הַסְתַּלְקוּתוֹ, שֶׁהִיָּה צָרִיךְ שְׁיִהְיֶה לוֹ שְׁשִׁים גְּבוּרִים (כְּמוֹ שֶׁהִיָּה לְהַבְעֵל-שֵׁם-טוֹב), וְעוֹד כְּמָה שִׁיחוֹת כְּאַלְהִי; וּמֵעַנְיֵן קִבְרוֹ, שֶׁהִיָּה רְצוֹנוֹ לִפְעַל לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, אֲךָ אֵינּוּ יוֹדֵעַ בְּכַחוֹ אִם יוּכַל לְהַגִּיעַ לְשָׁם, וְגַם שֵׁם לֹא יָבֹוא אֲדָם עַל קִבְרוֹ, וְלֹא יִהְיֶה לְהַעוֹלָם עֶסֶק וְעִשְׂיָה עִם קִבְרוֹ וְכוּ', וְקִצַּת מִזֶּה נִכְתָּב בְּכָר.

רואים אנו מכל הנ"ל דיבורים מפורשים וגלויים מרבנו ז"ל, שרצונו היה להיות קבור בארץ ישראל חמדת כל הלכבות, וכרצון כל הצדיקים שבכל הדורות, אלא ששתי סיבות שהשעה והזמן גרמתן – הן מנעו ממנו דבר זה.

האם כיום יש את הסיבות המונעות?

א. "הוא מתיירא שמא לא יוכל להגיע לשם":

החשש, מפני הקטרוג, ובמיוחד בהיותו חולה, שמא לא יוכל להסתלק בארץ ישראל, להיקבר בה!

באותם זמנים לא היו מעבירים נפטרים באניות מארץ לארץ. ומי שנפטר באמצע ההפלגה, אם היו מגיעים בזמן מועט לאיזה אי, היו מורידים שם את הגופה, ואם לאו היו זורקים אותה לדגי הים.

בספרי רבנו הקדושים, מסופר על נסיעתו לארץ ישראל, שהיו לו מניעות גדולות ועצומות, והיה צריך להתאמץ מאוד מאוד כדי להתגבר על המניעות, והיו לו כל מיני סכנות של מיתה בדרך, והצליח בכח רב להתגבר ולבסוף נכנס לארץ ישראל. וכנראה עתה, כשרצה שוב להגיע לארץ ישראל, לפני הסתלקותו, כשהוא חולה, הוא חשש לא יצליח הפעם להתגבר.

כיום, העברת הציון לארץ ישראל הנה בגדר בטוח לחלוטין מכל הבחינות, למעשה יש התארגנות והערכות של מומחים בארץ ובאוקראינה להעברת כל השטח ורק מחכים לאישור.

ב. "לא יבואו אנשים לקברו ולא יהיה להם עסק עם קברו":

אם היה נקבר בארץ ישראל, באותו הזמן, ידע רבינו ז"ל בבירור, שאף אחד לא יבוא על קברו, ולאחר זמן מה כבר לא יהיה עסק אתו, וחלילה תתבטל במשך הזמן כל דרכו הקדושה ועניינו. ח"ו.

ועל זה מרחיב להסביר רבי אברהם ברכי נחמן ממזלשין: (ביאור הליקוטים סי' קנה):

"מחמת שמעוצם הסכנה שנסתכנו אז מאוד רובם ככולם של הנוסעים לארץ ישראל, ידע בברור (שאם היה נקבר בארץ ישראל) שלא יתעורר גם אדם אחד מעיר לנסוע על קברו הקדוש.

כי גם כשנשאר במדינה הזאת (אוקראינה, אומן) נתפרדו מאוד הרבה מאנשיו אחר הסתלקותו הקדושה!!

כי בהראש השנה בימי חייו הקדושים באו אליו לאומן על ראש השנה האחרון, לערך חמש או שש מאות אנשים, (כך שמעתי מאבי ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל), ואחר כך בראש השנה הראשון שאחר הסתלקותו הקדושה באו רק ערך ששים אנשים ולא יותר.

ואלפי אלפים קל וחומר, שאם היה נוסע לארץ ישראל להסתלק שם, שבודאי לא היו נמצאים רק יחידים מיחידים מגדולי אנשיו שהיו נוסעים לשם, וברבות הזמן היה נשכח הדבר לגמרי" עכ"ל.

כיום, ארץ ישראל מלאה בחסידים של רבנו, במעריצים, והמון עם שנוהג להגיע לקברות הצדיקים. הקיבוץ הגדול של ראש השנה באומן מונה שלושים אלף מתושבי ארץ ישראל ועשרות בודדים תושבי אוקראינה. ובימות השנה יש כמה עשרות של אנשים באומן ורובם תושבי ארץ ישראל. ככה שכיום הציון בארץ ישראל יהיה מלא בהמון מתפללים שיעשו עסק ועובדא בקברו כפי הפצו.

ב' הסיבות הנ"ל, שרבינו ז"ל הזכירם בתור סיבות שמנעו ממנו בשעתו להיקבר בארץ ישראל, כבר במלך היום.

רצה להיקבר ליד אנשיו

החישוב המרכזי במציאת מקום קבורתו, מה שרבנו בחר בסופו של דבר להיקבר באומן, עיקר העניין היה: שרבינו ז"ל ראה שבאומן יבואו אליו יותר אנשים על קברו.

וכמו שכתב ר' נתן עוד בספר חיי מוהר"ן (נסיעתו לנאוריש אות יב) וזה לשונו:

"ומאותו זמן והלאה (רבנו) דיבר הרבה מעניין הסתלקותו, ודיבר הרבה מעניין קברו, וגילה דעתו כמה פעמים בכמה מיני לשונות: שיבואו על קברו תמיד לומר תהילים, וללמוד שם ולהרבות שם בתפילה ותחנונים, ודיבר עם כמה אנשים מעניין זה".

ר' נתן ממשיך לספר לנו, אחרי שר' נחמן השלים עם העובדה שהוא לא יכול להיקבר בארץ ישראל, עלה בליבו רצון להיקבר במקום שקבורים שם צדיקים (שיש בו ענין גדול מאוד) והוא חשב על העיר לעמברג, הנמצאת באוקראינה. אבל גם זה לא היה נוח לו, שאפילו למברג זה מקום מרוחק לאנשיו. וככה רבי נתן כותב:

"גם כשבא מלעמבערג (עיר) אמר: ששם היה מוב לפניו להסתלק ולשכב שם, מחמת ששוכבים כמה וכמה צדיקים גדולים (כגון: המ"ז, החכם צבי, הפני יהושע, רבי חיים רפפורט, הרבנים הקדושים רבי חיים ורבי יהושע רייצים שנהרגו על קידוש ה') אך מחמת זה לא היה נוח ליה להסתלק שם: מחמת ששם לא יבא שום אחד מאנשיו על קברו (אפילו שכל המרחק בין אומן למברג הוא סך הכל ערך ארבע מאות ק"מ, אף על פי כן העדיף להיות קרוב יותר לאנשיו כדי שיבואו לקברו!!)"

כי לרבי נתן מאוד היה חשוב להיקבר במקום שיכלו להגיע אליו אנשיו. כמו שרבי נתן ממשך:

”ואמר: שכשאחד יבא על קברו ויאמר קפיטל תהלים בהתעוררות הלב, יהיה לו תענוג גדול מזה, ועשה תנועות בגופו ובעצמותיו אז, ורמוז שיהיה לו חילוף עצמות אז בקברו כשיאמרו תהלים על קברו, ועוד דיבר בזה הענין כמה פעמים”

בימי מוהרנ”ת רבי נתן מרחיב על החיפוש קבורה:

והנה מן היום שהגיע אליו חלי השעול, שקורין ”הוסט”, שהיה יותר משלש שנים קדם הסתלקותו, אמר תבא, שהוא מכרח להסתלק על-ידי זה, והתחיל לדבר מהסתלקותו.

והנה בכל השלש שנים האלה דבר הרבה מהסתלקותו, וכשבא מלמברג, דבר עמנו כמה פעמים איך היה כבר מוכן להסתלק בלמברג, והיה מוכן ועומד לזה, כי לא היה לו שום פחד; והתפאר הרבה איך היה חזק בענין זה, שהיה מוכן להסתלק בלי שום אימה נפחד, אך לא היה ניקא לה לשבב שם, אף-על-פי ששם מנחים גדולי עולם, צדיקים מפרסמים מאד, אף-על-פי-כן לא היה ניקא לו לשבב שם, מחמת שהוא רחוק מאנשי-שלומנו, ולא יבוא שום אחד על קברו, ולא יהיה להם עסק ועבדא עם קברו.

וספר עמנו כמה פעמים מענין מקום קבורתו, שהיה גבר מדבריו, שהוא דורש ומחפש בדעתו לבחר לו איזה מקום שישבב שם, אך עדין אינו מוצא לעצמו מקום קבורה ברצונו;

וְסֵפֶר עֲמָנוּ מִכְּמָה מְקוֹמוֹת, וְאָמַר, שְׂבָלְמִכְרָךְ הִיָּה טוֹב לְפָנָיו
לְשֹׁכְבֵי שָׁמַיִם, מִחֲמַת שָׁמַיִם קְבוּרִים צְדִיקִים גְּדוֹלִים, אֲךָ לֹא
הוֹטֵב בְּעֵינָיו מִחֲמַת הַנֵּל, וּפְהָ בְרָסְלָב גַּם-כֵּן אֵינּוּ טוֹב בְּעֵינָיו
לְשֹׁכְבֵי כָּאן, וְכִיּוֹצֵא בְּדִבְרֵי הָאֱלֹהִים דְּבַר כְּמָה פְּעָמִים, עַד
שָׂבָא לְאוּמִין; אִזְּ אָמַר, שְׂבָכָאן, בְּאוּמִין, טוֹב לְפָנָיו לְהִסְתַּלַּק,
כִּי מִנְחִים שָׁמַיִם קְדוֹשִׁים הִרְבָּה.

החשוב המרכזי במציאת מקום מנוחתו היה: מקום שיבואו אליו
כמה יותר אנשים ללמוד ולהתפלל, ומשום זה נמנע מלהיקבר
בארץ ישראל.

וגם כשהוא אמר על אומן שזה מקום טוב, בגלל שיש שם את
הנרצחים וכו', זה להסביר את הסיבה שרבו העדיף את אומן ולא
את ברסלב או כל מקום אחר הסמוך לאנשיו.

משמע שאם למברג היה מקום קרוב לאנשיו, היה מעדיף את
למברג על אומן. וכל שכן את ארץ ישראל אם זה היה קרוב לאנשיו.

ולכן בימינו אנו, אשר אם נזכה שרבינו ז"ל יקבר בארץ ישראל,
יתקיים רצונו ז"ל מכל הצדדים, ביתר שאת וביתר עוז, ואף יהיו
ימים שביום אחד מהם יבאו אליו בארץ ישראל יותר ממה שבאים
אליו באוקראינה במשך כל השנה!!!!

"להישאר בנינו" - רק ארץ ישראל

רבנו אמר שתי דברים בנשימה אחת, מסתבר שזה תלוי בזה:
"אני רוצה לישראל בינכם, כי כל העולמות תלויים בזה, במה שנשאר בנינו. ואמר: המקום שלי הוא רק ארץ-ישראל; מה שאני נוסע, אני נוסע רק לארץ-ישראל, ולפי שעה אני רועה בכרסלב"
(חיי מוהר"ן סימן קנו)

כל מה שרבנו רוצה, להיות קרוב אלינו. וזה מדהים, שכבר אז כשהוא אומר את זה "אני רוצה לישראל בינכם" הוא מיד מדגיש שהמקום שלו הוא רק ארץ ישראל!

אלא, שכשהוא אמר את זה, לפני מאתיים שנה, אנשיו לא היו בארץ ישראל, אז הוא נשאר איפה שאנשיו, אבל זה רק "לפי שעה", זה הדרך לארץ ישראל, כי "מה שאני נוסע, אני נוסע רק לארץ ישראל", כך בסופו של דבר הוא יהיה אתנו בארץ ישראל. כי כאן בארץ ישראל זה המקום שלו, "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל" (עין בליקוטי הלכות מילה ג' שמבאר את הענין של הדרך לארץ ישראל, שבהכרח צריך שקודם לכן הקדושה תהיה בידי הקליפה ע"ש)

כותב רבי אברהם ברבי נחמן זצ"ל (ביאור הליקוטים): "בארץ ישראל הוא מקומו האמיתי והנצחי"

סיכום חיפוש מקום קבורה

המעין בימי מוהרנ"ת (ח"א סי' כו) ובמיוחד בחיי מוהר"ן (נסיעתו לנאוריש סי' יב), יראה בצורה גלויה - שרצונו של רבינו היה להיקבר רק בארץ ישראל! וכלשון ראב"ן בשם רבי נתן: "בסיבת הדחייה מפני השעה" נמנע הדבר.

והמעין יראה את המהלך: כאשר לא ניתן בידו הדבר להיקבר בארץ ישראל אז הוא רצה להיקבר בעיר לעמבערג [באוקראינה] מקום מנוחת הצדיקים, ואז מפני החשש שלא יבואו לקברו (אם יקבר בלעמבערג) אז הוסכם בלבו (בתור אפשרות שלישית) להיקבר באומן.

ארץ ישראל. [אי אפשר, כי אולי לא יוכל להגיע. סיבה שנייה: בארץ ישראל לא היו אנשים שיבואו לקברו]

לעמבערג. [עדיין רחוק מאנשיו, ולא יגיעו עד אליו]

אומן. [סמוך לאנשיו, מקום טוב מאוד - ביחס לשאר המקומות הסמוכים]

הר ציון בירושלים, זה מקום קרוב לאנשיו, אנחנו תושבי הארץ. ושם יש את המעלה של לעמברג: סמוך לקברות כל הצדיקים בהר הזיתים, סמוך לכותל, לקבר דוד המלך. וזה בארץ ישראל!!!!

היסטוריה

ההלכה היהודית אינה מתירה להעביר עצמות נפטר [קבר] ממקום למקום, אלא אם כן הקבר נמצא בחו"ל ורוצים להעביר לארץ ישראל. אפילו לאחר שנים רבות. וזה נחשב אף למצווה. מצווה גדולה ולפעמים אף חיוב להשתדל לזה, במידה והמת הודיע לפני פטירתו על רצונו להיקבר בארץ ישראל. (בירור הלכתי נציג בפרק הבא). לא פעם אחת בהיסטוריה, קיימו הלכה זו. מספר צדיקים ידועים זכו לזה.

ראשון להם הוא יעקב אבינו, שמת ונחנף במצרים ולאחר מכן הועלה לארץ כנען ונקבר במערת המכפלה כפי שציווה.

אף יוסף ביקש מאחיו קודם מותו במצרים (שם נ כה): "פקד יפקד אלקים אתכם והעלתם את עצמתי מזה". אכן, אחר מותו נחנף יוסף והושם בארון במצרים (שם נ כו), ובשעה שיצאו בני ישראל ממצרים (שם יג יט): "ויקח משה את עצמות יוסף עמו" כדי לקיים את השבועה שהשביע יוסף את אחיו שיעלו את עצמותיו עימם. לאחר שהגיעו בני ישראל לארץ והתנחלו בה, קברו את יוסף בשכם.

התופעה של העלאת מתים לארץ ישראל וקבורתם בה עתיקה מאוד, והיא שכיחה גם כיום. דבר פחות שכיח, שיפתחו קבר של אדם שמת ונקבר בחוץ לארץ, ויעלו עצמותיו לארץ ישראל. אך כנ"ל במשך הדורות היה שהעלו עצמות אדם שנקברו בחוץ לארץ וקברוהו בארץ ישראל.

נציין כאן מקרים אחדים מהתקופה האחרונה:

בשנת תשי"א נשאל הרב בן ציון מאיר חי עזיאל, אם מותר לאחרון יהודי העיר קובל שבוהלין (כפולין), שהיה כהן, לקחת אפר של קדושי עירו שנספו בשואה ובתוכם כל בני משפחתו, ולהביאו לארץ ישראל. הרב התיר זאת, וראה בכך קבורת מת מצווה.

לפרסום רב זכה בזמנו מקרהו של ר' חיים יוסף דוד אזולאי, החיד"א. החיד"א נולד בירושלים בשנת תפ"ד ונפטר בשנת תקס"ו בליוורנו שבאיטליה, שבה שהה בתקופה האחרונה של חייו. בשנת תש"ך הועלו עצמותיו להר המנוחות בירושלים עיר הולדתו, ושם הוא נקבר ב-כ' באייר. מפני מה הועלו דווקא עצמותיו של החיד"א? בעיקר הייתה זו יזמתו של הרב יצחק נסים, בשנת תשמ"ז, כאשר מלאו מאה וחמישים שנה לפטירת החיד"א, שכן חיבה מיוחדת הייתה לרב נסים לחיד"א, לפועלו ולכתביו. בשנת תשי"ט הקימו הרב נסים וד"ר נכון את אגודת נאמני 'יד החיד"א'. זו השיגה אישור מקהילת ליוורנו להעברת עצמות החיד"א לישראל, דאגה למקום הקבורה בהר המנוחות, למכס ההלוויה, להעלאת דמותו של החיד"א בבתי הספר ולהקמת 'יד החיד"א'- מבנה על קברו של החיד"א כדי לאפשר עלייה המונית על קברו של החכם הדגול.

היו גם אדמור"ים שנקברו בחו"ל, ולאחר זמן הועלו עצמותיהם לישראל. כך למשל ר' ישראל הגר, האדמו"ר מויוניץ, נפטר ברומניה בשנת תרצ"ו, ובשנת תשי"י הועלו עצמותיו לקבורה בבני ברק על ידי בנו. וכן ר' יואל מושקביץ, האדמו"ר משאץ, נפטר ברומניה בשנת תרמ"ו ובשנת תשל"ח נקברו עצמותיו בהר הזיתים.

לפי ההלכה זו מצווה!

למדנו במפורש, שרצון רבנו היה להיקבר בארץ ישראל.
ולמדנו שכעת אין את הסיבות שמנעו אותו אז מלהיקבר בארץ
ישראל.

ולמדנו עוד, שכעת, מלבד מעלת קבורת ארץ ישראל, ומלבד
הרצון שלו להיקבר בארץ ישראל, הרי שקבורת ארץ ישראל זה
בזמן הזה, משמש את רצונו של רבנו ככל האופנים והתנאים להם
הוא חפץ בקבורתו.

ובפרק זה נלמד מה ההלכה קובעת באופן כזה, האם יש היתר או
אפילו חיוב להעביר את הקבר מחו"ל לארץ ישראל:

בשולחן ערוך (יורה דעה סי' שס"ג ס"א) לגבי פיגוי קבר:
"כדי לקברו בארץ ישראל - מותר"
וכן הוא במזור ולבוש ואין מי שחולק על זה.

בשו"ת מהרשד"ם (חלק יורה דעה סי' ר"ג) אחרי שהפליא לבאר כל
השיטות הנאמרות בזה בחזו"ל בבבלי וירושלמי, סיכם חד משמעית:
"מצוה להעלות קבר לארץ ישראל!"

בתשובות רבי לוי בן חביב (סי' ס"ג) והובאו דבריו להלכה ב"פתחי
תשובה" (שם סק"ב) ואין גם על זה חולק: תלמיד חכם שסבר בחייו שאין
להעביר קבר לארץ ישראל, אף על פי כן, מצוה לבניו להעביר את
קברו לארץ ישראל, "ועליהם תבוא ברכת טוב"

המהרש"א כתב: ודאי זכות גדול הוא למי שבא גם בדור הזה לארץ ישראל, גם במותו.

בתלמוד מס' פסחים דף קיט: "אומרים לו למושה: "מול וברך", ומושה אומר להם: "איני מברך, שלא זכיתי להיכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי".

כמה הצמער משה רבינו על שלא זכה להיקבר בארץ ישראל!!!, אף במותו. ואצל משה זה היה גזירה שלא יכנס לארץ ישראל גם אחרי מותו. (כמוכן שעל רבי נחמן אין גזירה כזו)

וכן פסק הרמב"ם (הלכות מלכים פ"ה הלכות מ-יא):

"...ואעפ"כ גדולי החכמים היו מוליכים מיתיהם לשם, צא ולמד מיעקב אבינו ויוסף הצדיק" (שנפטר בחו"ל והעבירו גופתם לארץ ישראל). וזו הייתה השתוקקותם של כל הצדיקים בכל הדורות.

בשו"ת הרמב"ם [במהדורת בלאו סי' קמז, במהדורת פריימן סי' שע"ד]:

"שאלה: אחד מישראל שהיו לו אם ואב שהשתוקקו להיקבר בארץ ישראל, וסייע אלקים לאחד מבניהם, שלקח עמו עצמות הוריו וקברן קרוב לירושלים. היש לגנותו?, והאם עשה כזה מצוה או עבירה?. תשובה: מה שעשה הוא טוב מאוד, וכך עשו גדולי חכמי ישראל"

וכן פסק ב"אור זרוע" [סוף כרך ראשון ה' אבילות סי' תי"ט] וז"ל:

"מה שפירשנו שאין להוליך את המת מעיר שיש בה בית הקברות לעיר אחרת, כל זה מדובר רק מחוצה לארץ לחו"ל, אבל מחו"ל לארץ ישראל כן מוליכין".

וכן פסק בשמו ב"הגהות אשרי" במס' מועד קמן (פרק אלו מגלחין בהג"ה על דברי הרא"ש שם, סימן למ)

וכן פסק הרמב"ן ב"תורת האדם" (שער הקבורה דפוס חדש עמוד ק"כ) שמותר לפנות המת להעלותו לקברו בארץ ישראל, וכן פסק רבנו ירוחם (נתיב חכ, חלק א דף רכט ע"א) וכן פסק ר' אהרן מלוניל (אורחות חיים חלק ג' הלכות אבל סימן כד). עיי"ש, וכן כתב ב"כל בו"

וכן כתב בשו"ת הרדב"ז [בד' תשובות בחלק ב', בס' תרי"א סימן תשל"ב וסימן תשמ"א, ובתשובות כת"י סי' קצ"ז]:

זה היה מנהג פשוט אצלם, להעלות מיתיהם לירושלים!!! ואין בזה משום חשש בזיון, כי נוח למת בכך!!!
וכן הסכמת האחרונים!

עיינ בשו"ת חלקת יעקב [לגאון ר' מרדכי יעקב ברייש זצ"ל, ח"ג סי' קמ"ב]:
מותר להעלות נפטר שנקבר בחו"ל לארץ ישראל, וכתב שאין כח ביד שום חכם מחכמי הדור לומר שלא לעשות זאת!!!
וכן פסק הגאון ר' משה פיינשטיין [באגרות משה יו"ד ח"ב סי' קנ"ד]

וכן פסק ר' יואל טייטלבוים [בשו"ת דברי יואל סי' פ"ה]:
"לכן נראה שמי שהוא אדם כשר וגם היכולת בידו או ביד משפחתו, בהחלט יכול להביאו לארץ ישראל."

בשו"ת הר צבי להגאון ר' צבי פסח פראנק (חיו"ד סי' רע"ד) נשאל אודות המנהיג של קרלין שנפטר בארה"ב ורצו להעלותו להיקבר בארץ ישראל והיו מערערים על כך והעלה להתיר ומסיים:

מצוה להביאו ולקברו בארץ ישראל ומי שמעכב [להעלותו לארץ ישראל] יחוש לנפשו שלא יהיה לו חלק בין הגורמים צער של אותו צדיק, וכל המכבד את ארץ ישראל יזכה לראות בשמחתה"

בשו"ת שבט הלוי [ח"ב סי' רז], כתב:

"הנה נשאלתי בזה כבר כמה פעמים, ואין שום ספק בדבר!! שצריך לעשות כן, ומצוה יש בזה, ואלו שלא התירו, היה רק לכאלה שמאסו בארץ ישראל וחמדו ישיבת חו"ל, אף שהייתה להם אפשרות להתיישב בארץ. להם הם אסרו להעביר קבר לארץ ישראל.

בשו"ת דבר יהושע [ח"ג סי' נ"ז] לומד מזהר הקדוש [פ' תרומה דף קמא]: שמותר להעלות עצמות מי שנפטר ונקבר בחו"ל - לארץ ישראל, ובמח שזה מותר לפי התלמוד והפוסקים.

וכן פסק בשו"ת ציץ אליעזר [ח"א סי' ע"ה]. וכתב שיש ענין מיוחד לקברו בירושלים על פי דברי הרמב"ן. וע"פ הרמב"ם, וע"פ הרדב"ז. [וע"ש מש"כ בשם הגאון ר' יצחק פרחי]. וכן פסק בפשטות בשו"ת שרידי אש [ח"ב סי' ק"ל] וכן פסק הגאון מדעברעצין [בשו"ת באר משה [ח"ג סי' קע"א]]. וכן פסק הגאון ר' מנשה קליין [בשו"ת משנה הלכות ח"ד קמ"ה] דמותר ומצוה איכא.

בשנים האחרונות העלו מחו"ל לארץ ישראל קברות של כמה וכמה צדיקים, כמו החיד"א, ורבי מאיר שפירא מלובלין, ועוד.

כל שכן וכל שכן - בעניין רבינו, שאמר דברים מפורשים שרצונו להיקבר בארץ ישראל חמדת כל הלבבות, אלא שלא דחק את השעה, ונמנע לפי שעה מפני שתי סיבות שכבר עכשיו במלך, ואשר על כן - פשוט שמצווה רבה לבצע רצונו הקדוש!!!!

ניצחתי ואנצח

רבנו אמר "ניצחתי ואנצח", השאיר את זה כמון נחמה לפני פטירתו.... וכל חסיד ברסלב שר את המילים הללו בהתרגשות מלאה, וכמו כל שירי ברסלב גם השיר הזה, עם המילים הללו, הצליחו לחדור להרבה נפשות מישראל גם לאלו שאינם מהחסידים. ומאחר ואלו מילים כה מוכרות, גוברת השאלה - מה פשרן? מה הכוונה "ניצחתי ואנצח"? מתי הוא ניצח ומתי הוא ינצח. איך הוא ניצח ואיך הוא ינצח?

שאלה כזו, הכי טוב לשאול את רבי נחמן בעצמו:

וכך רבי נתן כותב בחיי מוהר"ן י"ד:

"שְׁנֵה עֶסֶר נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה: בְּשׂוֹכֵינ לְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל.

וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: מִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת יְהוּדִי, דְּהִינּוּ לִילְךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, אִי אֶפְשָׁר בִּי-אִם עַל-יְדֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל; וּכְשֶׁמִּנְצָחוֹן הַמְּלַחְמָה, אִזְ נִקְרָאִין "אִישׁ מְלַחְמָה". בִּי קֶדֶם שְׁמִנְצָחוֹן הַמְּלַחְמָה, אִזְ: "אֵל יִתְהַלַּל חוּגְר בְּמִפְתָּח", רַק בְּשִׁמְנִצָּחוֹן הַמְּלַחְמָה, אִזְ הוּא אִישׁ מְלַחְמָה. וְאַחַר-כֵּן הִתְחִיל לְדַבֵּר מִהַנְּשֻׁמָּה וְנִתְלַהֵב מְאֹד, וְהָרִים קוֹלוֹ וְאָמַר: יֵשׁ נְשֻׁמָּה (נִשְׁמַת הַצַּדִּיק) וְכוּ', בְּגִדְפָם בְּסִפְרָם בְּסִימָן הַנִּ"ל, רַק שֶׁבְּכַתִּיבְתוּ הִתְחִיל תַּכְפֵּף מִהַנְּשֻׁמָּה, אֲבָל בְּאִמִּירְתוֹ הִתְחִיל מְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל בְּנִ"ל.

אַחַר-כֵּן שְׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: מַה בְּנִנְתְּכֶם בְּמָה שְׁאַמְרְתֶּם, שְׁאַרְץ-יִשְׂרָאֵל הִיא גְדוּלָה כָּל-כֵּן וְשְׁנֵה עֶסֶר נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה?.

וְנָעַר בִּי וְעָנָה וְאָמַר: בְּנִנְתִּי, אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִיא בְּפִשְׁיִמּוֹת עִם אֵלּוֹ הַבְּתִים וְהַדִּירוֹת. בְּלוֹמַר, שֶׁכָּל בְּנִנְתוֹ בְּמָה שֶׁהָאֵרֶץ בְּמַעַלְת אֶרֶץ-

ישראל, כוננתו כפשומו: על ארץ-ישראל הזאת שבני-ישראל
נוסעים לשם!! שרצונו שכל איש ישראל, כל מי שרוצה להיות
איש ישראל באמת, יסע לארץ-ישראל, ואף-על-פי שיש לו
מניעות רבות על זה, ישבר כל המניעות וילך לשם, כי זה עקר
ניצחון המלחמה בשזוכין לבוא לארץ-ישראל.

...נאני ישבתי סמוך מאד אליו והסתכלתי בו וראיתי שאמר
התבות: "תשעה תקונין יקירין אתמסרין לדקנא" (הנאמר בתורה זו),
בכחות גדולות מאד מאד עד מצוי הנפש ובאימה ויראה ורתת
נוע, אשר אי אפשר לשער. ותפס את זקנו בפה פעמים בכחות
גדולות; ואי אפשר לצייר זאת בכתב.

למדנו: לפי דעת רבי נחמן, ניצחון = כניסה לארץ ישראל.

עוד למדנו: כשרבי נתן שאל את רבנו בתמימות, אם כוונתו לארץ ישראל
ממש או שכוונתו לעניינים רוחניים, ולא דווקא ארץ ישראל ממש? ורבנו
גער בו על השאלה הזו - 'בטח שהכוונה לארץ ישראל ממש!'

עוד למדנו: כאשר רבנו דיבר על ניצחון המלחמה רק כשמגיעים לארץ
ישראל, באותה נשימה דיבר על נשמת הצדיק 'יש נשמה' וכו'. וגם
שכשרבנו אמר את הדיבורים האלו התעורר בו איזה משהו שגרם לו
לתפוס את זקנו בכוחות גדולים שאי אפשר לכתוב ולצייר את זה...
אחרי שנפנים את כל הנ"ל, יהיה לנו קל מאוד להבין את הכוונה:
"ניצחתי ואנצח".

"ניצחתי": רבנו הצליח במסירות נפש ובמלחמות נוראות להגיע לארץ
ישראל. בצעירותו. "ואנצח": במהרה בימינו, כשנוכה להעלאת עצמותיו
הקדושות לארץ ישראל!!!

השלמות: ציון רבנו בארץ ישראל!

הרב החסיד ר' שמואל הורוביץ:

"וכבר אמרתי באומן שיש שלושה דברים: הצאן והמרעה והרועה והם לא ביחד, שכינתא בגלותא, הרועה הוא ציון רבנו הנמצא באומן, המרעה הוא ארץ הקודש, הצאן זה אנ"ש, מעט ברוסיא מעט בארץ הקודש והשאר בפולין,

אבל צריך שיהיה הכל ביחד אין שלימות יותר מזה. ה' ית' יזכנו לזה בקרוב, אמן בן יהי רצון"

(ימי שמואל, רא).

אכן לזה יתפלל כל חסיד, לזכות שציון רבנו יהיה בארץ ישראל, תכף נראה זאת גם במכתב של ר' אברהם ב"ר נחמן.

ולזה פעל ר' ישראל דב אודסר להעביר את עצמותיו של רבנו לארץ ישראל. [בהמשך נביא את שיחותיו של ר' ישראל בעניין זה]

ולזה אנו מצפים לעורר את הלבבות שירצו את ציונו הקדוש בארץ ישראל, ולזכות לזה בפועל, שציונו הקדוש יהיה בארץ ישראל על ידי שנקיים את ההלכה שאומרת שזה מצוה להעביר קבר מחוץ לארץ לארץ ישראל, בפרט כשהנפטר גילה דעתו שרצונו להיקבר בארץ ישראל.

מכתב מרבי אברהם בן ר' נחמן

ר' אברהם בן ר' נחמן, העתיק בספרו "ביאור הליקוטים" חלק ממכתב שכתב לחברו.

המכתב נשלח לחבר, שהיה בניהם דין ודברים לגבי נסיעה לארץ ישראל.

באותו הזמן נפתח ליהודים רבים האפשרות להגיע לארץ ישראל, בניגוד לזמנים קודמים, כמו בזמן רבנו ורבי נתן, שאז היו מלחמות וסכנות להגיע לארץ ישראל, וגם היו ספינות פחות במיחותיות וכו'.

ר' אברהם סבר שצריך לנסוע לארץ ישראל על פי דעת רבנו ואף להשתקע שם, ואילו חברו סבר שצריך להישאר בחו"ל באזור מדינות רוסיה, בשביל להיות קרובים לציון של רבנו. כי רבנו אמר "אני רוצה להישאר בניכם"

"הנני להציג לפניך הקורא, גם 'ראשי פרקים' מהמכתב אשר הכנתי בעניין זה: על אודות הנסיעה לארץ ישראל, שדיברנו בהיותי אצלו. אין ביכולתי ועניות דעתי לברר ולקבוע ההלכה כמותו (הדעה שלך, שלא לעזוב את ציון רבנו, אינה מסתברת):

כי מה נעשה בבוא הגאולה הכללית? (בעת קיבוץ כל הגלויות, כשכל ישראל יקבלו את האות) לנסוע לארץ ישראל?, האם נחשב (בוזה שיסעו כולם לארץ ישראל) על ידי זה ח"ו לנפרדים ונרחקים מאדמו"ר ז"ל, על אשר (אמר) "אני רוצה להישאר בניכם" וכו'?

הם מלהזכיר ולאמור דבר כזה! שאין לו שחר!

כי כל זה דיבר ואמר (מה שבחר לא להקבר בארץ ישראל ונקבר באומן כדי "להשאר בניכם") מחמת שמעוץ הסכנה שנסתכנו אז מאוד רובם ככולם של הנוסעים לארץ ישראל, ידע ברור כאור היום, שלא יתעורר גם אחד מעיר לנסוע לשם על קברו הקדוש.

(רבנו לא הלך לארץ ישראל כדי להיקבר שם ובחר להיקבר באומן "במדינה הזאת", וגם אז:) כי גם שנשאר במדינה הזאת, נתפרדו מאוד הרבה מאנשיו אחר הסתלקותו הקדושה (הרבה מאנשיו לא התאמצו להמשיך את עניינו ולבוא לקברו).

(רבנו היה מקבץ אצלו בחייו בראש השנה, ולפני שהסתלק מן העולם הוא רימו שיבואו אליו לראש השנה גם אחרי פטירתו)

בהראש השנה בימי חייו הקדושים באו אליו לאומן על ראש השנה האחרון לערך חמש או שש מאות אנשים, ואחר כך בראש השנה הראשון שאחר הסתלקותו הקדושה, באו למספר ולא היו רק ערך ששים אנשים ולא יותר.

(רואים מכאן, שאפילו שהוא נקבר קרוב לאנשיו, לא התאמצו להגיע אליו הרבה אנשים)

ואלפי אלפים קל וחומר, שאם היה נוסע לארץ ישראל להסתלק שם, שבוודאי לא היו נמצאים רק יחידים מיחידים מגדולי אנשיו שהיו נוסעים לשם, וברבות הזמן היה נשכח הדבר לגמרי. (ולכן רבנו בדיעבד נקבר באומן, רק כדי שיהיה המשכיות ולא ישכח ח"ו ענינו לגמרי. בלי סיבה זו, הוא היה מתאמץ להגיע לקבורה בארץ ישראל. במידה והוא היה רואה שהוא יכול להגיע. כי כל רצונו היה שיוכלו להגיע אליו)

ובאלה הימים, (שפסקו אז המלחמות באזורים והיה יותר בטוח להגיע בספינות ממדינת רוסיה לארץ ישראל) שכבר זכינו לשמוע "קול הקורא במדבר, פנו דרך ה', כל גיא ינשא, וכל הר וגבעה ישפלו וכו'",

ובמים עזים נתן לנו השם יתברך את הדרך ונתיבה בנפלאות שלא היו מעולם!, וכל מחיר הנסיעה לבעל הספינה ברצוא ושוב הוא 25 רובל כסף, והדרך כבוש ותמידי, עד שיש ביכולתו לנסוע ולבוא ברצוא ושוב גם משם לאומאן לימי ראש השנה הקדושים".

(ועכשיו ר' אברהם מעלה תמיהה על חברו שסבר שמי שנוסע לארץ ישראל ממדינת רוסיה הוא כביכול מתנתק מרבנו:)

"ואיך נכנה ונקרא בשם פירוד והרחקה מאדמו"ר הקדוש ז"ל, להיושב בארץ עיר אלקינו?! ונכנה ונקרא בשם 'קירוב ודביקות לאדמו"ר ז"ל' להיושב בארץ העממים?!!"

עכשיו ר' אברהם מתחיל לבאר לנו גדולת מקום ציון רבנו הקדוש, וגודל החשיבות שנשמות ישראל יגיעו אליו:

"מבואר מדבריו הקדושים (של רבנו) גם במקום אחר, ש"בית השם" הוא העדן העליון, עין לא ראתה וכו'.

ונזכרתי מכל זה במאמר רבי נתן ז"ל, שבפמירת אדמו"ר ז"ל בלילה האחרונה, (רבנו) חשב כל הלילה, (על) הכתוב: "ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך" וכו', ושאחר כך עלה בדעתו (של רבי נתן) שמבואר בכתבי האריז"ל: שזה סוד הסתלקות והתעלות גדולי הנשמות וכו'. (שמתבאר מזה שמקום גניזת הצדיק מכונה בשם בית ה')

(נאמר בפסוק: "כי מה נורא המקום הזה, אין זה כי אם בית ה' ומשיחו" (רואים מהפסוק שבית המקדש מכונה בית ה' ובית "משיחו", כלומר שלמה המלך שבנה את בית המקדש, שהוא הצדיק) הרשום בשם

מ'שה' הנמצא באותיות ש'למ'ה' בן דוד, שעליו יסובב הכתוב "כי בית יעשה לך ה'".

שמזה מבואר, שגם אדמו"ר ז"ל בעצמו - הוא בעיקר בית אלהותו וחכמתו יתברך.

ומיושב לפי זה פליאות מאמר של חז"ל, על אודות הכתוב: "כי על אפי וחמתי וכו'", שבסיבת קלקולו (של שלמה המלך) בפרטיות (כאשר הוא) חטא בבת-פרעה, נתעורר ויצא הקלקול והחורבן בכלליות לכל נפשות ישראל (שלכאורה זה תמוה, למה בגלל חטא של שלמה נעשה חורבן בית כללי? ולפי מה שהתבאר עד עכשיו אז זה מובן:), יען כי נשמתו וחכמתו (של שלמה המלך) שהיא למעלה מכל האדם, (היא) הייתה העיקר בבית ובנין הכללי (של המקדש) אשר בנה. (כלומר, שבית ה' זה החכמה של הצדיק של הדור ולכן כשהוא חטא מימלא נעשה חורבן גם בבית המקדש)

כי כל מה אשר תהיה ציון למשכן כבוד הבורא יתברך, וזאת שכינתו ומנוחתו וכסא כבודו על הכל - הוא רק בסיבת רצונו ותאוותו כביכול להיות שכינתו בנשמות ישראל שלמטה, הגדלים מעדן בית אלקינו, והעיקר בהמוכח והראש לכולם, שהוא ראש הבית. כמבואר כל זה מצירופי דברי אדמו"ר ז"ל.

ולאשר גם הצדיק בעצמו מוכרח לחפש ולמצוא בכל עת חלקי רוחו ונשמתו [כמבואר גם זה מדבריו ודברי מהרנ"ת ז"ל שמבאר בהם], (גם הצדיק כמו השכינה, תאוותו להיות עם נשמות ישראל, ולכן) הוכרח גם אדמו"ר ז"ל בעצמו למסור את נפשו לנסוע ולבוא ולקבוע שם מקומו לנצח. (להגיע לאומן, היכן שיבואו אז לקברו, ולכן הנציח עצמו שם כי שם היו אנשיו שיבואו לקברו.)

וכל אשר יצא משם (שיצא מארץ ישראל חזרה לרוסיה) לא הייתה זולת
על דעת לחזור ולבא לשם (לארץ ישראל) עם כל נפשות ישראל
המוכרחים לכל זה, ולא להשתקע בחוץ לארץ בתמידות!

כמבואר מדבריו הקדושים [ליקוטי הלכות, הלכות נטילת ידים לסעודה
הלכה ד' אות ו' ובהלכות דברים הנוהגים בסעודה הלכה ד' אות ו'] ובחיי
מהר"ן בסיפור נסיעתו לנאוריימס: שלפי-שעה לבד הוא רועה
בברסלב ושאר מקומות, אבל מקומו האמיתי והנצחי הוא בארצו
ועירו לבד (ארץ ישראל, 'המקום שלי הוא רק ארץ ישראל')

וכן נשמע מפי רבי נתן ז"ל, שגם כל פמירתו (של רבנו במרם עת) לא
הייתה זולת בסיבת הדחיה מפני השעה וכו' וכו' (שבאמת היה צריך
לגמור עניינו וזה כולל גם חזרה לארץ ישראל, אבל הוצרך להפטר במרם עת
וכמו כן הוצרך להקבר ברוסיה).

כי נשמת משה משיח נמצא בארץ ישראל ובחוץ לארץ, ועיקר
מקומו, במקום הקודש. (ארץ ישראל - ירושלים)

(רבנו מדבר בליקוטי מוהר"ן ש:) בארץ ישראל אותיות ר'ב"י, ובחוץ
לארץ ר'י"ב,

אבל העיקר, הוא לבוא מאותיות ריב לאותיות רבי."

עד כאן המכתב.

להלן, כמה דברים המתייחסים למכתב זה, על דרך האפשר:

ראינו את כל המכתב, בו ר' אברהם משבח את ציון רבנו ולא מערער
חס ושלוש על נסיעה לאומן, אפילו מארץ ישראל הוא אומר שצריך
לנסוע לאומן, כפי מנהג חסידי ברסלב לדורות.

אבל מאידך, מורה בפשטות: שהיושבים בארץ ישראל הם זוכים לקרבת
הצדיק! וצריך לעזוב את חו"ל ולהגיע לארץ ישראל ומארץ ישראל
להתאמן לנסוע לאומן. ולא לחשוב (כמו מענת החבר) שחלילה זה נחשב
הפרדות מרבנו בזה שמתרחקים מרוסיה לארץ ישראל, כי הצדיק נמצא
גם בארץ ישראל ומאיר בה בעיקר.

ראינו, למרות שאז לא הייתה באפשרות מבעית להעביר קבר מרוסיה
לישראל, שבכל זאת ר' אברהם מדבר בצורה ברורה ופשוטה, ומעורר
את העניין שרבנו יגיע לארץ ישראל! כי ארץ ישראל זה מקומו.

אילו לא היה מצווה על פי ההלכה, להעביר קבר לארץ ישראל, אז היה
צורך לשכנע את עצמינו שהוא מדבר על איזה מן קימה מן הקבר, משהו
על מבעי, שרבי נחמן יקום מקברו ויעופף לארץ ישראל.

אך מאחר והאפשרות המבעית היא מצווה מההלכה, אז אין ספק
שהעברת הציון לארץ ישראל, היא האופציה לקיום דבריו של ר'
אברהם, במה שאמר שרבנו יגיע לארץ ישראל וכאן מקומו.

ובשיא הבירור, בלי מיפת בלבול, רק אברהם כותב שרבנו בחר להיקבר באומן רק בדיעבד ולא לכתחילה בכלל, ואין ספק שדעת ר' אברהם ברורה ופשוטה: שרבנו רוצה רק ארץ ישראל ולא אומן!!!

בודאי שבברסלב יש יותר התחשבות בדעתו של ר' אברהם, מאשר אותו חבר שסבר אחרת ממנו, ולכן אין לחשוש לדעת החבר.

אבל, אם נתחשב בסברא של החבר, שמען שמאחר ורבנו אמר שהוא רוצה להישאר בנינו לכן אין לעזוב לארץ ישראל, אז אדרבה, לפי דעת החבר, חסידי ברסלב לא אמורים לגור בארץ ישראל אלא לגור באומן ח"ו!!! ואם בכל זאת אנחנו גרים בארץ ישראל ב"ה, אז יש לפי דעת החבר לקחת ברצינות את מאמר רבנו שהוא רוצה להישאר בנינו ולפעול להעברת הציון לארץ ישראל.!!!!

זאת אומרת, שהעברת הציון לארץ ישראל מיישבת אותנו גם עם דעת ר' אברהם (שאומר שצריך לעבור לגור בארץ ישראל, כי בארץ ישראל זהו מקומו של רבנו ושרבנו יגיע לארץ ישראל) וזה גם יתיישב עם דעת החבר! (שאומר שצריך להיות ליד רבנו, מימלא מאחר ואי אפשר לעם ישראל לגור ליד אומן אז נביא את רבנו לישראל היכן שנמצאים עם ישראל).

- ההשתררות שיש למפורסמים של שקר (רבנים שאינם הגונים, אינם מבוררים, אינם נקיים, והם מפורסמים כבעלי דעה וכצדיקים), כל הכוח שיש להם למשוך לבבות אליהם, וכל המחלוקת שנוצרת בעקבות כך, זה

הכל רק בגלל שאנחנו עדיין בבחינת "ריב". כי ציון רבנו נמצא בחו"ל. כמו שלמדנו מהכתב של ר' אברהם.

למדנו מדבריו, רק בארץ ישראל יתהפך מ"ריב" (רבנים רבים שכל אחד אוהו בשקר אחר ונוצר מזה ריב), ל"רבי" (ר-אש ב-ני י-שראל, האמת תיהיה אחת שניכרת לכולם).

ואפילו שאנחנו חיים בארץ ישראל, אנו הרי נצרכים לכסוף להגיע לחו"ל אליו, שזה שם אותנו עדיין בבחינה של רי"ב.

כשעצמות רבנו יגיעו לארץ ישראל, אז מרי"ב יהפך לרב"י, שרבנו הוא ראש בני ישראל (ר"ת רב"י) ותפסק המחלוקת, שהמפורסמים לא יהיה להם אחיזה בעם ישראל, כי כל אחיותם היא בבחינה של רי"ב.

ומזה נבין את העקשנות של המפורסמים של שקר בעניין העלאת עצמות רבנו. שזה נגד דעת רבנו ותלמידיו בצורה מפורשת, והם מטעים את עם ישראל בסברות שקריות, הפך דעת רבנו והפך ההלכה הפשוטה וברורה בנושא זה. ואין להם שום סיבה למנוע את המהלך, חוץ מהסיבה העיקרית שמחמת שהציון נמצא באומן יש להם עדיין אחיזה (בבחינה של רי"ב) והם מפחדים לאבד את אחיותם בעם ישראל, כי ברגע שיהפך מרי"ב לרב"י, הם יפלו ותבוא הגאולה תכף. במהרה בימינו אמן.

"כשעם ישראל לא ישמעו בקול הרבנים והמתנגדים אז תבוא הגאולה תכף"

(ר' ישראל דב אודסר)

להעלות את העצמות לארץ ישראל

עד עתה למדנו:

*רצון רבי נחמן להיקבר בארץ ישראל. * בחירתו להיקבר באומן, בדיעבד ולא לכתחילה. * לפי ההלכה זו מצווה להעביר קבר לארץ ישראל. * סוף כל סוף רבי נחמן יהיה בארץ ישראל.

עכשיו נראה מספר דיבורים של ר' ישראל דב אודסר, שהוקלטו בזמן שהוא פעל מול הממשלות לאשר את העברת הציון לארץ ישראל.

החומר הבא, היה בזמן שר' ישראל הבין את זה בפשימות, שכך צריך לעשות, מאחר והוא כחסיד ותיק מבין שרצון רבנו להיות בארץ ישראל ושזה הדבר הכי טוב עבור עם ישראל, וזה לא נוגד את ההלכה, אלא ההפך, לפי ההלכה זו מצווה. ולפי זה הוא פעל, עד לרגע שהיו את כל האישורים, אבל התנגדו לו בתוך החסידות.

בפרק זה לא נתייחס לתקופה שלאחר התנגדותם, מה שגרם לר' ישראל להפסיק להשתדל בזה. אלא נראה בפרק הזה רק את הדיבורים שהיו בזמן שהוא כן פעל להעלאת העצמות:

"כל העולם ישמחו וינגנו את הניגונים שלנו, ויהיה שמח, שמחה גדולה בירושלים ובכל העולם! ובאומן!".

באומן, יבואו כל העולם.. והגויים יקבלו כסף ויתנו לנו העצמות של רבינו הקדוש, הם צריכים כסף, הם רוצים כסף, אם יתנו להם כסף אז הם יתנו העצמות, הממשלה אומרת בקרוב, בקרוב הם יתנו כסף, והם יתנו את העצמות, הם רוצים כסף, הם עניים גדולים, אין להם לחם, אין להם מה לאכול, אז עם כסף הם יתנו הכל"

שיחה אחרת:

חבר: אבל רצינו לדעת איפה, איפה צריך להביא את רבינו בארץ, באיזה מקום?

סבא: בבית המקדש

חבר: בבית המקדש?

סבא: כן, בירושלים, ב'כותל מערבי'

חבר: על יד ה'כותל מערבי'?

סבא: כן, ושמה יבואו כל (סבא מושך בתיבת "כוווווווווווו") עם ישראל (אחר כך הוא צחק ושמה)

חבר: אמן, הר ציון?

סבא: אה, הר ציון בעיר הקודש ירושלים

החבר: אם רבינו, אם רבינו יבוא ל'כותל המערבי', אז יבואו כל ישראל שמה

סבא: כן

החבר: אבל מה עושים כדי להביא אותו? הביאו כמה צדיקים...

סבא: אנחנו לא יודעים כלום, יכול להיות פתאום, שהרוסים יתנו

את העצמות לנו לירושלים, אנחנו לא יודעים

החבר: כן, הם אמרו שהם מסכימים, הם אמרו, הנשיא של אוקריינה הוא אמר שהוא מסכים

סבא: כן?

החבר: הוא אמר פעם, כן

סבא: נו

חבר: הוא אמר שהוא מסכים

סבא: נו, מדוע לא נותן?

החבר: חסידות ברסלב ממאה שערים הם מתנגדים, לא רוצים להביא את רבנו

סבא: לא? מדוע?

החבר: הם אומרים שרבינו הוא רוצה להיות שמה

סבא: גראה...

החבר: אבל אם רבינו יהיה בכותל, יבואו מאות, מאות אלפים
סבא: לא, יבואו כל ישראל

ר' ישראל: "הממשלה תשפיע על הרוסים שייתנו את העצמות של
רבינו ז"ל לארץ ישראל".

אחד החברים: כל המדינה מחכה לרבינו, כולם

סבא ישראל: "כן"

"אשרינו, אשרינו, אשרינו, אשרינו שיש רבי כזה בעולם

נו, האוקראינים, אין להם לחם לאכול, הם עניים גדולים, הם

צריכים כסף. אנחנו ניתן להם כסף, כן, והם ישלחו אותנו"

אחד החברים מתלונן על הקושי בנסיעה לאומן:

זה קשה ללכת לחוץ לארץ בשביל זה!

סבא משיב: "צריך להתאמץ לכבוד השם יתברך"

ומיד מוסיף: "ולחביא את העצמות לארץ ישראל!"

הרה"ח ישראל דב אודסר זצ"ל

במשך שנים נאבק להעלות את עצמותיו של הרה"ק מברסלב ז"ע לישראל ולהביא לקבורה בירושלים. כדי להגשים משאלה זו נפגש פעמים רבות עם מדינאים בכירים ונשיאים כארץ וכגולם, ובהם גם נשיא ארה"ב לשעבר רונלד רייגן.

בשעתו ביקש ממי שהיה נשיא המדינה, מר' חיים הרצוג, כשנסע לפתיחת הקשרים הדיפלומטיים בין ישראל לאוקראינה, שיפעל בנושא זה.

רבים מחסידי ברסלב ומציבור בעלי התשובה התייעצו עמו בכל נושא וקיבלו ממנו עצות וברכות. נפטר בירושלים במוצש"ק והובא למנוחות אתמול בהר הזמרת נוחות בירושלים בהלוויה רבת משתתפים. השאיר אחריו משפחה עניפה, גנים, נכדים, נינים ובני נינים, הולכים בדרכי אבות.

על התורה והיראה. השתלם והיה תעלה בחסידות ובקבלה ועסק בהרבעת תורה.

במשך השנים התפרסם כאחד מחשובי חסידי ברסלב והפיץ את משנת החסידות ברחבי הארץ וב"עולם. הוא נחשב לאחד מראשי חסידות ברסלב, וכמו רבים מה"סידים נהג לעלות כל שנה בתקופת הימים הנוראים לצינון של הרה"ק רבי נחמן מברסלב ז"ע באומן שברוסיה.

בירושלים נפטר אתמול והודו בא פטווחות הרה"ח רבי ישראל דב אודסר זצ"ל, זקן חסידי ברס"ב, כשהוא בן 98.

היה מראשוני חסידי ברסלב בארץ ישראל והתפרסם כתלמיד חכם וגדול בתורה, בקיא גדול בספרי חסידות וקבלה וכן בקירוב רחוקים.

המנוח זצ"ל נולד בטבריה בשנת תרנ"ז, וכבר מילדותו ניכר כשרונוותו המיוחדים, בושקידותו

נפלה עטרת ראשינו

המומים ומוזעזעים אנו מהתלקותו של אבינו וסבונו האי גבאי רבה וקדיא שיף עיל רשיף נפיך

הרה"ח רבי ישראל בער אודסר זצ"ל

מראשוני חסידי ברסלב ומוקני טבריה

ההלוייה התקיימה אתמול י"ח תשנן הובא למנוחות בתלקת חסידים שבויר המנוחות

המשפחה המתאבלת

יושבים שבעה בבית בת משפחת קריויר

רח' הארזים 10 כניסה 24 יפה נוף שכונת בית הכרם

בס"ד

ט' חשוון תשנ"ב
5 נובמבר 1992

לראש ממשלת ישראל

מר יצחק רבין שלום.

פונה אני אליך ראש הממשלה בבקשה מיוחדת במינה, העברת עצמותיו הקדושים של רבי נחמן מברסלב זצ"ל מאומן שבאוקראינה להר ציון שבירושלים.

ממשלת ישראל, רק היא יכולה לפעול אצל ממשלת אוקראינה להעברתו של רבינו הקדוש הנחל נובע מקור חכמה רבינו נ נח נחמן מאומן לישראל ובכך לזכות את כל עם ישראל להשתטח על ציונו הקדוש.

אשמח מאוד להיפגש עם כבוד ראש הממשלה מר רבין בכל עת ובכל מקום על מנת שהחלום הנפלא הזה ייהפך למציאות במהרה עוד השנה בעזה"י.

בכבוד רב,

ישראל דוב אוזסר

העתק: כבוד נשיא המדינה מר חיים הרצוג.
כבוד שר החוץ מר שמעון פרס.

שמעון פרס

תתפללו עליי!

רבנו אומר בספר ליקוטי מוהר"ן קנ"ה: "וְצַרִיךְ לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שִׁיְהִי לּוֹ בְּסוּפִים וְנִעְגוּעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַד שִׁיזְכֶּה לְבוֹא לְשָׂם. וְגַם שִׁיְהִי גִעְגּוּעִים לְכָל הַצְדִּיקִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל".

בכל מקום שרבנו כותב על 'הצדיק' 'הצדיקים', כוונתו עליו בעצמו, (כברר כלל), ואין זה מן הנמנע שגם הפעם, בתורה הזו, כשרבי נחמן אומר לנו שאנו צריכים לבקש מה' יתברך שיהיה לצדיקים געגועים לארץ ישראל, הרי הוא זועק לנו שאנחנו נתפלל לה' שהוא בעצמו יתגעגע לארץ ישראל ויגיע לכאן!!

ואכן רבנו מאוד מאוד מתגעגע לארץ ישראל, כמו שסיפר ר' נתן:
ועל שבת-קדש באו אורחים, ואחד מהם היה מארץ-ישראל, וספר רבנו ז"ל עמו מארץ-ישראל, שבנדאי בהכרח שהיו לו געגועים לארץ-ישראל, מאחר שזכה להיות שם, ועל-ידי זה נסתבב הדבר, שאמר רבנו ז"ל על השלחן תורה נזרחה מעגן שְׂבִירוֹת מְנִיעוֹת וְכוּ' (ימי מוהרנ"ת ט"ו)

"ולבו היה בוער מאד לארץ-ישראל, כמו שקתב על פסוק "ויקד ארצה" שהיה בוער לארץ-ישראל, לשון ביקוד אש. וגם אחר ביאתו מארץ-ישראל היה גם-כן השתוקקותו לארץ-ישראל עצום ומפלג מאד בכלות הגוף ממש, באשר אבותינו ספרו לנו, אשר בהיותו בלמברג ישב עם אנשים בפעדה השלישית של שבת-קדש, שאז הוא רענא דרעוין, ודבר אז הרבה מגדל קדשת ארץ-ישראל ברצון

והשתוקקות עצום עד מאד, עד שהחשיך הלילה, ולא הכניסו עדין גר לביתו, והרגישו האנשים שישבו אצלו שהתחיל לגוע, ויצעקו להביא גר לבית, ועוררו והקיצו אותו; והבינו אן, אשר בגלל גדל השתוקקותו לארץ-ישראל בלטה נפשו לצאת.

ושמעתי מאחד מאנשי-שלומו, אשר נרמז גם בתורתנו הקדושה אצל הסתלקות משה רבנו, עליו השלום, שיצאה נפשו בעת רעוא דרעוין בשבת במנחה מחמת גדל השתוקקותו לארץ-ישראל, כי ידוע שהתפלל משה תקט"ו [חמש מאות וחמש-עשרה] תפלות לבוא לארץ-ישראל, ולבסוף, בשאמר לו השם יתברך: "זאת הארץ וגו' הראיתך בעיניך ושמה לא תעבר" – מיד כתיב: "וימת שם משה" וגו' כי על-ידי שמראין לו לאדם דבר הנחשק ומונעין אותו מאתו, נתגבר החשק ביותר, כמו-כן על-ידי שהראה לו השם יתברך את הארץ ואמר לו "ושמה לא תעבר", נתגבר חשקו ביותר, עד שיצאה נפשו". (ימי מוהרנ"ת ב' הקדמה)

רבי נחמן רוצה שנתפלל עליו ונפעל עבורו - שזה עבורנו:

"אם היו יודעים העולם איך הם צריכין אותי. היו כלם נופלים על פניהם ומבקשים ומתחננים להשם יתברך שאשוב לבריאותי, כי כל העולם צריכין אותי מאד מאד עד שאי אפשר להם כלל להיות בלעדי".

זו טעות של כלל אנ"ש, שלא הקשיבו כשהוא ביקש להתחנן להשם שישוב לבריאותו:

תראו את התיאור הבא ואז תבינו: [רבנו פולט דם, הולך למות, והם בחוץ מחכים לשמוע תורה.... מן הראוי לכאורה להרים צעקות נוראות שישוב לבריאותו!]

"וְאִזּוֹ בְּאוֹתוֹ רֵאשׁ-הַשָּׁנָה בְּעֵת שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהִכִּין עֲצָמוֹ לִזְמַר תּוֹרָה הִתְחִיל לְהִתְנַבֵּר עָלָיו חֲלֵי הַהוֹסֵט בְּהִתְנַבְּרוֹת גְּדוֹל מְאֹד וְהִתְחִיל לְפַלֵּט דָּם הֶרְבֵּה עַל-יְדֵי הַהוֹסֵט, מִה שֶׁלֹּא הָיָה בֶּן זְמַן רַב, כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁהַהוֹסֵט לֹא פָּסַק מִמֶּנּוּ כָּל יְמֵי חַלְיוֹ, שֶׁנִּמְשַׁךְ יוֹתֵר מִשְּׁלֹשׁ שָׁנִים אֲבָל לֹא הָיָה הַהוֹסֵט כִּי-אִם עִם לְחוֹת אֲבָל לֹא עִם דָּם. וְהִתְנַבֵּר עָלָיו הַהוֹסֵט עִם יְצִיאַת דָּם הֶרְבֵּה מְאֹד, וְהָיָה פּוֹלֵט דָּם הֶרְבֵּה כְּמוֹ קְלוֹחַ מִיָּם מִמֶּשׁ אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמָן כִּי יִסְפֵּר, כִּי נִתְמַלְאוּ בְּמֵה בָּלִים מִדָּמוֹ וְהָיוּ לוֹ הַקְּאוֹת הֶרְבֵּה, וְאָמַר שֶׁמְעוֹלָם לֹא הָיוּ לוֹ הַקְּאוֹת כִּי-אִם אִזּוֹ בְּאוֹתוֹ הָעֵת. וְתִקַּף הִתְנַבְּרוֹת הַחֹלְלָת אִזּוֹ הָיָה בְּלִי שְׁעוֹר עַד שֶׁכִּמְעַט הָיָה נִסְתַּלֵּק אִזּוֹ.

וְנִמְשַׁךְ בְּמֵה שְׁעוֹת עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה לִילָה, וְנִמְשַׁךְ גַּם לְתוֹךְ הַלַּיְלָה אִיזָה שְׁעוֹת, וְאִנְחָנוּ כְּבָר הָיִינוּ עוֹמְדִים מוֹכְנִים בְּבֵית אַחַר וְהָיִינוּ מְצַפִּים שִׁיכְנֵם וַיֹּאמֶר תּוֹרָה. וְהָיִינוּ שֵׁם אֲנָשִׁים רַבִּים מְאֹד בְּמֵה מְאוֹת אֲנָשִׁים, הֵן אוֹרְחִים אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנו שֶׁהָיוּ אִזּוֹ רַבִּים מְאֹד בְּמֵה מְאוֹת, חוּץ שְׂאֵר אֲנָשִׁי הָעִיר שֶׁבָּאוּ גַם-בֶּן לְשִׁמְעַת תּוֹרָה מִפִּי הַקְּדוֹשׁ. וְהָיוּ עֵינֵינוּ כְּלוֹת כָּל הַיּוֹם שִׁיכְנֵם, וְהָיָה שֵׁם דְּחַק גְּדוֹל שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְסַבֵּל, וְכִמְעַט הָיְתָה סְכָנוֹת נְפֻשׁוֹת מִגְּדֵל הַדְּחַק, וְנִמְשַׁךְ לְתוֹךְ הַלַּיְלָה וְעַדִּין לֹא נִכְנַס מִחַמַּת הִתְנַבְּרוֹת הַחֹלְלָת מְאֹד."

רבי נתן בהמשך מתוודה על כך: "ובעוונותינו הרבים לא שמנו לב לדבריו הקדושים ולא זכינו להבינם. ובסמוך נסתלק מאור עינינו הודנו פארנו קדשתנו, אבדנו מה שאבדנו. אלו כל הימים היו וכל האנשים קולמוסים וכו' לא יספיקו לבאר אחת מאלה ורובבות מה שהפסדנו בעוונותינו הרבים. אוי לנו כי שדדנו".

עוד משהו שקשור לתפילה, לעניין שלנו:

קדם שניצא מברסלב לאומין להסתלק שם, בעת שניצא מפתח הבית ולחויץ לעלות על העגלה, עמד אצל המזוזה והניח ידו על המזוזה, ענה ואמר להעולם (לאנשים לסביבו): "תראו להתקבץ יחד, ולהתפלל יחד, כי אם תתפללו בכונה אולי תוכלו להמשיך אותי לקאן עוד הפעם" (חיי מוהר"ן נסיעתו וישיבתו באומין ג)

שימו לב לדברים הבאים:

1. רבנו לפני שהתחיל לדבר על הסתלקותו, מספר על 'מצוקה'.... שהוא צריך אנשים שיפעלו עבורו:

"אמר שתבא עליו ההוסט [חולי], תבא ששעה ההוסט הראשון, ידע מיד שישתלק. ותבא התחיל לדבר מענין הסתלקותו.. ואמר: שהיה צריך שיהיו אצלו ששים גבורים כמו שהיה להבעל-שם-טוב ז"ל, ודבר הרבה בענין זה...

ופעם אחת בכה בשבת, ... שהוא מכרח להסתלק (להפטר) ודבר עמהם גם-כן מענין הששים גבורים שהוא צריך, ולהבעל-שם-טוב ז"ל היו לו ששים גבורים. ובנדאי יגדלו ניהיו מאנשי ששים גבורים, אבל עדן הם בני הנעורים ורכים בשנים והמלחמה בבדה וחזקה עליהם מאד, ואין לי על מי להשען וכו'.

ועוד דבר מזה הרבה כמה פעמים..."

2. באותו דיבור ממש, באותו סעיף ממש, מתחיל הקמטע הבא, שרבנו מספר על המצוקה שהוא לא יכול להיקבר בארץ ישראל:

"וְאָמַר שְׁהִיָּה רוּצָה לְנַסֵּעַ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל הַיְנוּ לְנַסֵּעַ עוֹד הַפַּעַם לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל וּלְהַסְתַּלֵּק שָׁם, אֲךָ הוּא מְתִירָא שְׂמָא לֹא יוּכַל לְהַגִּיעַ לְשָׁם. גַּם אִם יִסְתַּלֵּק שָׁם לֹא יָבֹאוּ אֲנָשִׁים עַל קַבְרוֹ וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם עֶסֶק וְעַבְדָּא עִם קַבְרוֹ.

3. מיד אחרי מספר דיבורים, מתחיל רבנו לדבר שוב על 'מצוקה' – והוא מתחיל לדבר על עניין המפורסמים של שקר:

"וְשִׁמְעֵתִי שְׁהַזְכִּיר אֲזֵי שְׁעַל הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שְׂקָר שֵׁיִשׁ לָהֶם שֵׁם וּפְרָסוֹם בְּעוֹלָם נְאֻמָּר: "וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם לֹא תִזְכְּרוּ". גַּם הַזְכִּיר שֵׁיִשׁ צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁנִּתְעַלְמוּ שְׂמָם דְּהֵינּוּ שְׂאִין לָהֶם שֵׁם וּפְרָסוֹם בְּרֵאוּי לָהֶם שְׁנֵה בְּחִינַת (שְׁמוֹת ג'): "זֶה שְׁמִי לְעֵלָם" וְלֹא זְכִיתִי לְשִׁמְעַת עֲנִין זֶה כָּלֵל מִפְּיֵי הַקְּדוֹשׁ"

4. בסעיף הבא מיד אחריו, רבנו שוב זועק על 'מצוקה' (חבר אחד סיפר לי שהוא קרא את זה בלילה אחד, וירדו לו דמעות ממש):

"בְּעֵת שֵׁיִשְׁב בְּאוּמִין אָמַר לָר' נִפְתְּלִי: מִי יוֹדֵעַ מַה זֹאת עֲשִׂינוּ פֶּה בְּאוּמִין שְׂאֵנוּ מְכַרְחִים עֲבָשׁוּ לְהַתְעַבֵּב בְּכֹאֵן כָּל כָּךְ. כִּי הַדְּבָר נִרְאָה שְׂאִין אֲנוּ יְכוּלִים לְצִאת מִכֹּאֵן, כִּי תִפְסוּ אוֹתְנוּ לְכֹאֵן וְאִין רוּצִים לְהַנִּיחַ אוֹתְנוּ מִפֶּה"

כדאי להתבונן בכל מה שהעתקנו.

מסתבר שרבנו מבקש שנתפלל עליו, שיוכל לצאת מידי המונעים והמעכבים אותו באומן. וד"ל.

התורה חסה על ממונם של ישראל

נסיעה לאוקראינה עולה ממון רב, לידי האוקראינים. תושבי אומן גונבים מהבתים, וכמו כן חברות התעופה מייקרים מאוד את המחירים וכו' וכו'.

איפה זה ביהדות, שחסיד שרוצה להגיע לרבי שלו מוכרח להשיג בין 3 אלף שקל עד 10 שקל? בפרט שרבנו הוא של כולם!!

ואכן כל זמן שרבנו נמצא שם אז אנחנו מתאמצים להשיג הסכום הנדרש ומגיעים אליו, אבל לא בכל עת שאנו חפצים... ולא כל אדם יכול להרשות לעצמו את מידת הביטחון הגדולה הזו וההקרבה.

מאחר ולפי ההלכה מצווה להעלות את הציון של ר' נחמן לארץ ישראל. ומאחר ור' נחמן רצה להיקבר בארץ ישראל. אין שום סיבה שלא יאפשרו לזה לקרות, אין שום סיבה לאבד את ממונם של ישראל. אין שום סיבה לאתגר את עם ישראל בהוצאות לא ניתן לעמוד בהם. אין סיבה להקשות על כל חסיד שרוצה לנסוע לרבי שלו בכל עת שהוא חפץ.

אם ניתן לעשות שהמצב הזה יגמר אז מוטל עלינו לעשות.

נמשיל זאת למצוות אתרוג: היו זמנים ומקומות שלא היו יכולים להשיג אתרוג אלא ממדינה מרוחקת, במחיר מאוד יקר, וכמה אתרוגים היו מגיעים לעיר ומו שהיה זוכה לרכוש אותם היה חש בסיפוק רב במצווה החשובה הזו. כידוע מסיפורים רבים (מעשיות כאלו יש גם בזמן רבנו).

נצייר לעצמינו מציאות כזו; שבאים קבוצה של אנשים ומנסים לייבא למדינתם כמה עצי אתרוג, כדי שהאתרוג יהיה מצוי לכל העיר במחיר זול. האם יתכן שיקמו עליהם ויתנגדו ליוזמתם? האם שייך למעון כנגדם שהיוזמה הזו עלולה לגרום שהמצווה תהיה "זולה"? האם אלו שיתנגדו, לא יאשמו בכך שהם לא חסים על ממון ישראל? האם בגלל שחלק קמין

מבני העיר זוכים בכל שנה לקיים מצווה מהודרת ברכישת אתרוג במחיר רב, האם בגללם ימנעו את היוזמה שתזכה את כל בני העיר למצוות אתרוג במחיר שכל אחד יוכל לשלם?

שימו לב כמה רבנו הקפיד על זה:

בעת שהיתה השרפה פה פעם אחת בשבת ופעם אחת ביום הכפורים, היה רצונו שנקל מאד בענין הצלת ממונו ולבלי להחמיר בזה כלל (פשוט רצונו לומר באפן המתר על-פי דין בלי חמרות יתרות).

ואחר יום-כפור דבר מזה ואמר: שיש כמה שו"ת [ספרי שאלות ותשובות] שמקלין ומתירין הרבה בזה. ואמר שאין ראוי להחמיר בענין בזה.

ואמר זה אני יודע מכבר שיש אנשים שבשביל חמרא אחת מבטלין הרבה מאד מעבודת ה' במעט הכל. כי הלא כמה האדם מיגע עצמו בשביל חפציו וממונו, ונוסע לדרכים ומבטל עצמו הרבה מתורה ותפלה ועבודת ה' ימים הרבה בשביל להרויח ממון, ואחר-כך בשביל חמרא אחת יאבד הכל חס ושלום, ויצטרך שנית לבטל עצמו הרבה.

ואמר על עצמו, שבשהוא מוליך ממון אצלו בדרך, הוא מדקדק מאד לגנוז יפה בגג שלו בתוך בית יד בגג לבו, ושלא יהיה בו שום קרע ונקב. ואף-על-פי-כן בכל עת שהוא בדרך הוא ממשמש בכיסו בכל שעה אם יש אצלו הממון. ובכל עת שגזדמן שאחד מאנשי-שלומנו נאבד אצלו איזה סך ממון בדרך, והיו באים בקבלנא לפניו, היה מבזה ומוכיח אותו מאד על-זה על שלא נזדרז בשמירתו יפה:

ראוי ויפה

האם יש עניין במיסה לאומן רק בשביל "המניעות והחשק", ולשם כך למנוע את העלאת הציון לארץ ישראל?
חיי מוהר"ן:

בשהייתי בנעמרוז והיה דרכי לנסע אליו ז"ל לברסלב. פעם אחת ספרו לי בשמו שאמר והקפיד על שנוסעים אליו בעגלות, ואין הולכים אליו רגלי. ונכנס בלבי אותו הדבר הרבה, כי ידעתי שבנדאי כך ראוי ויפה לנו לילך אליו רגלי דיקא, והייתי משתוקק לזה. וסבב השם ותבריך וזכיתי לילך אליו ברגלי שלש פעמים, .. וכן חברי רבי נפתלי הלך גם-כן ברגליו מחמת ששמע דברים הנ"ל, ושאר החברים היו בהם כמה עניים שהלכו כמה פעמים אליו ברגליהם דרך רחוק, אשריהם אשרי חלקם....

שמעתי בשמו שאמר על אחד שבא אליו רגלי שאמר אז: ומה אם נבוכדנאצר הרשע שבשביל שהלך שלש פסיעות ברגליו זכה למלוכה וממשלה גדולה מפלגת כזאת, כשאחד מיישראל הולך להצדיק פרסה ויותר, כמה וכמה יזכה על-ידי-זה עין לא ראתה.

... וספר לי הוא ז"ל: שבעת שצד לזה האיש הנ"ל בעבודת ה', הוא הולך ברגליו משם לכאן. והבנתי שהוטב זאת בעיניו ז"ל מאד. וכן פעם אחת נפטר לעולמו אחד מבני הנעורים מנעמרוז שהיה ממקרביו, וספר הוא זכרונו לברכה גם-כן בשבחו ואמר עליו: שדרכו היה שתבף בשהיה צר לו באיזה דבר ביהדותו, הלך ברגליו משם לכאן, אשרי להם.

כיום בנסיעה לאומן, כל התהליך של המיסה והנחיתה בקייב, וההגעה לעיר אומן, לא אפשרי ללכת ברגל... עד שאדם מגיע לאומן, הוא מחפש את הדירה ומקום אירוח, התארגנות, אף אחד לא חושב על קיום מנהג כזה, ללכת ברגל לאומן... זאת אומרת, שהסיפור של המרחח במיסה וכו', זה בא על חשבון המנהג ללכת ברגל...

כשהציון יהיה בארץ ישראל בע"ה, יכול כל אדם שיהיה חפץ בקיום המנהג הזה, לקיים אותו, הן מי שגר בירושלים והן מי שגר בפתח תקווה. כאשר הציון יהיה בארץ ישראל, יהיה ניתן למרוח כפי שבברסלב נהגו למרוח בשביל להגיע לצדיק, ללכת אליו ברגל.

רבי נחמן רצה להיקבר קרוב לאנשיו, שיהיה להם קל להגיע אליו, שיגיעו אליו הרבה וכמה שיותר. ומאידך גם היה שמח כאשר אנשים הגיעו אליו בניגועה, ברגל...
הוא לא כפה את המרחח, ההפך, הוא כפה את עצמו להיקבר במקום קרוב, כדי שלא יהיה מרחח.

המציאות שהציון באומן כיום, היא כופה את המרחח והקושי [ומונעת מהמונים המונים מלהגיע בכלל] ומונעת את המנהג שהיה בברסלב ללכת אליו ברגל.

המציאות שתהיה בעזרת השם, בארץ ישראל, לא תכפה את המרחח והקושי [ותאפשר להמונים המונים להגיע] ותאפשר את המנהג שהיה בברסלב, ללכת אליו ברגל.

כמו שעושים עם שאר בני ישראל

יש התמהים כיצד יתכן להעביר את הציון של רבי נחמן קודש קודשים ומי יעז להתעסק עם זה? מי ראוי לזה?
התשובה נמצאת בפשיטות בלשון של רבי נתן בימי מוהר"ת ס"ו המספר על קבורתו:

ונסתלק בשלום ביום שלישי, רביעי דסבות, ח"י תשרי תקע"א לפרט קמן, אחר חצות היום איזה שעות, ואני לא רציתי לזרו, שיוציאו אותו לקבורה מיד, כי היה צר לי מאד פרידתו, וגם כי מבאר בשלחן-ערוך; שעל אביו ורבו אין הזריו משבת, ונתגלגל הדבר עד שחשך היום, ואמרו כלם, שאין להוציא אדם גדול בחשבת לילה, ונתעבב עד למחרתו ביום רביעי.

למחרתו צווי, שילכו כלם למקנה למבל, ואחר גמר התפלה התעסקו בו. והיה נקי וזך מאד, בא שום ריח פגום כלל, אדרכא, השם יתברך סבב, שהיו ריחות טובות מאד נודפות ממנו.

וכל בני החבורה שאלו אותנו איך להתנהג עמו?, ואמרו, שכאשר נצוה בן יעשו. ואמרתי: שיעשו עמו רק כמו שעושין עם שאר בני-ישראל, כי הבנתי, שכל רצונו. גם שאלו, אם רצונו לעסק עמו אנהנו בעצמנו דוקא, ואמרתי, שבני-החבורה, העוסקים בזה תמיד, יעסקו עמו, כי ידעתי בנפשי, שלפי גדלתו אין נמצא אדם בעולם, שיהיה ראוי לעסק עמו, אך במקום גדלתו, שם אנו מוצאין ענותנותו, ורצונו ז"ל, שכל אחד יעשה מה שראוי לו, ובעת הזאת מגיע העסק של קבורתו הקדושה לבני-החבורה, העוסקים בזה תמיד, ויהיה להם גם-כן זכיה לנצח.

אומן, לדורות ולא לכל הדורות

- תראו בלשון המכתב של ר' אברהם הנ"ל (בעמוד) "הוכרח גם אדמו"ר ז"ל בעצמו למסור את נפשו לנסוע ולכוא ולקבוע שם מקומו לנצח" ומיד אחר כך הוא כותב: "וכל אשר יצא משם (שיצא מארץ ישראל חזרה לרוסיה) לא הייתה זולת על דעת לחזור ולבא לשם (לארץ ישראל) עם כל נפשות ישראל המוכרחים לכל זה, ולא להשתקע בחוץ לארץ בתמידות"

לכאורה יש כאן סתירה, "לנצח" או "לא להשתקע"? אלא בודאי, שמוזה אנו רואים שהלשון "לנצח" זה לא בלי-סוף.

אין הכוונה לנצח נצחים ולעולמי עד. כי ר' אברהם לא נשאל על מציאות להעלאת העצמות, כי אם היית אפשרות כזו אז (לפני מאה חמישים שנה) אז הוא היה נזהר מלכתוב "לנצח". אלא דיבר במציאות שהייתה אז, שלא היה אפשרות להעלאת העצמות, ולכן השתמש בלשון "לנצח".

גם רבי נתן השתמש בלשון "לנצח":

"כי בענין נסיעתו לאומין ובענין מה שזכה אותי לנסע עמו לשם, בזה היו תלויים עולמות הרבה עד אין קץ וזכות ישראל לדורות, כי תקן שם אלפי אלפים ורבי רבבות נשמות פנומות ומקלקלות, שלא היה אפשר להם להתקן בשום אופן, כי-אם על-ידי הסתלקותו, באשר נשמע מפיו הקדוש בפרוש ובקמץ, ונמסר פמה טובות לנצח נצחיו מזה לישראל לדורות, כי כבר נלה, שמי שיבוא על קברו ויאמר אלו העשרה קפיטל תהלים המפרסמים עתה, בודאי יעזר לו לנצח, אפלו אם יהיה מי שיהיה, בידוע ומפרסם, והנסיעה לאומין הייתה התחלה והכנה לכל התקונים

האלה לנצח, כי מקום קבורתו כבר הכתרה שם באומין, ושם היה צריך לעסק בכל התקונים הנ"ל, ניותר ויותר מזה מה שנעלם מאתנו, כאשר הבנו מפיו הקדוש; על-כן בכל תנועה ותנועה ובכל סבה וסבה, שסבב השם יתברך בענין נסיעה זאת – מה גדלו בהם מעשי השם, מאד מאד עמקו מחשבותיו, כי הכל היה נוגע למקום שנוגע לעד ולנצח" (ימי מוהרנ"ת מ"ו)

אבל כמו שהתבאר מקודם שאין הכוונה לצמיתות.

ידוע מה שרבי נתן התבטא: "כי שם המקום המוכן לו מששת ימי בראשית לעסק שם בתקון העולם לדורות לכל מי שיבוא אליו לשם ויאמר העשרה קפיטל תהלים הידועים אצלנו (אשר נדפסו כבר כמה פעמים) כאשר הכתיב בחיים חיותו אשרי הזוכה לזה". (ימי מוהרנ"ת ס"ו)

וכמו בלשון של ר' אברהם שאמר "לנצח", שאין כוונתו לנצח נצחים, כי אינו רצה להשתקע שם, כך גם במה שרבי נתן כתב "לדורות" שזה לא לדורי דורות לצמיתות.

כיוצא בזה רבי נתן כתב, על הציון של רבנו באומין:

"ונם כמה טובות לנצח נצמחו מזה לישראל לדורות, כי כבר גלה, שמי שיבוא על קברו ויאמר אלו העשרה קפיטל תהלים המפרסמים עתה, בנדאי יעזר לו לנצח אפלו אם יהיה מי שיהיה". כדי להבין היטב, עלינו לשחזר בקצרה את המהלך של החיפוש קבורה שהתבאר לעיל:

* רבנו רצה להיקבר בארץ ישראל, לא היה לו שום ספק בזה, אבל לאחר שראה שהוא לא יכול, א. בגלל שלא בטוח יצליח להגיע לארץ ישראל. ב. בגלל שרצה להיות קרוב לאנשיו שיבואו לקברו, ואם יקבר בארץ ישראל לא יוכלו להגיע אליו.

* אז חשב גם על לעמברג, עיר באוקראינה, מקום קבורת צדיקים רבים. אבל דחה את הרעיון, כי למברג זו עיר רחוקה מאנשיו והוא רוצה להיקבר ליד אנשיו שיבואו לקברו, ואם יקבר בלמברג קרוב לדאי שלא יגיעו אליו ועניינו היה חלילה מתבטל.

* אז הוא החל מחפש מקום קבורה, ליד אנשיו, הלך לברסלב ולשאר מקומות ולא מצאו חן בעיניו, עד שהוא ראה שאומן זה מקום טוב להיקבר שם. מכל מיני סיבות (בהמשך נעסוק בסיבות אלו) אבל כפי שהתבאר לעיל, שזה רק בדיעבד, לכתחילה הוא רצה ארץ ישראל.

עכשיו, אחרי שרבנו אכן הסתלק באומן ונקבר שם, אנו מצליחים להבין שאכן הוא עשה את הצעד הכי נכון לטובת הדורות הבאים.

אם היה מצליח והיה נקבר בארץ ישראל, אכן לא היו באים אליו, ולא היה עוסק בתיקון שעסק בו עד היום באומן, כבר דורות על גבי דורות מאז. כמו כן אם היה בסופו של דבר נקבר בלמברג כפי שרצה בהתחלה, אכן לא היו באים אליו עד לשם, ולא היה עוסק בתיקון שעסק בו עד היום באומן, כבר דורות על גבי דורות מאז.

אז הוא נקבר באומן, ורואים שב"ה זו ההחלטה הכי נכונה, כי עד היום באים לשם מכל העולם וגם מארץ ישראל. כבר דורות שלמים!!! ורואים איך שרבנו החליט את הדבר הכי נכון, קלע למטרה. כל החלטה אחרת, אפילו ארץ ישראל, זה היה בודאי טעות.

אז רואים שבדאי אומן זה מקום שנקבע מששת ימי בראשית לעסוק בו בתיקון נשמות ישראל לדורות, זו עובדה, זה הצליח, כל דבר אחר לא היה מצליח.

כל הנאמר עד כה, לא סותר את כך שהוא רוצה להיקבר בארץ ישראל, וזה לא סותר את ההלכה שקובעת שמצווה להעביר קבר לארץ ישראל, כשהקבור בו רצה את זה.

כי אכן אומן נקבע מששת ימי בראשית לעסוק בו לדורות עד הזמן שיפתח אפשרות לקיים את רצונו להיקבר בארץ ישראל ואז בארץ ישראל הוא ימשיך לעסוק בתיקון נשמות רבות יותר. כי זה קרוב לאנשיו ויש גישה יותר רחבה של רבבות להגיע, רבבות שצריכים תיקון. וגם אז, כאשר יהיה בארץ ישראל בע"ה, אז עדיין אומן זה המקום שהוכן לו מששת ימי בראשית לעסוק בו בתיקון הנשמות, ושם הוא עסק בתיקון הנשמות עד לרגע שהגיע לארץ ישראל למקום שהוכן לו שם מששת ימי בראשית לעסוק שם בתיקון נשמות ישראל המחכות ומצפות לו שם.

אז נזכיר לעצמינו לבירור העניין את הפרט החשוב שאין עליו שום ספיקות: אילו רבנו לא היה נקבר דווקא באומן, העניין שלו לא היה מתקיים, רק קבורתו באומן השאירה את עניינו לדורות ולנצח.

נביט על עניין נוסף, והוא עניין הדפוס שעסק בו רבי נתן, שמופיע בדברי רבי נתן בכמה וכמה פעמים, עם הלשון "לנצח" ו"לדורות", כגון: "פי הַהַדְפָּסָה הַשׁוֹבָה וְיִקְרָה בְּעֵינֵי מְאֹד, פִּי הוּא זְכוּת הַרְבֵּים לְדוֹרוֹת" (ימי מוהרנ"ת ב' י')

וְכֹלֵם תִּמְהוּ עַל גְּדֹל יְשׁוּעַת הַשֵּׁם, אֲשֶׁר עֲזָרְנִי לְגַמֵּר עִסַּק הַהִדְפָּסָה
אֲחֵרֵי מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת בְּאַלֶּה, וְהוֹדִינוּ לָהּ עַל חֶסְדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו, אֲשֶׁר
הִפְלִיא לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ וְעַם כָּל יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת עוֹלָם (ימי מוהרנ"ת ב' י"ז)
"אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חֹשֵׁב מִקְדָּם, וְשָׁלַח אֶת הָאִישׁ הַזֶּה לְנִגְשׁ גּוֹ,
כְּדֵי שְׂיִהְיוּ נִדְפָּסִים הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׂיִהְיֶה נִשְׁאָר זְכָרָם
לְדוֹרוֹת עוֹלָם לְזִכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְנִצְחָה" (ימי מוהרנ"ת ע"ו)

אם רבי נתן לא היה עוסק בדפוס, קרוב לוודאי שעניין רבנו היה מתבטל
חס ושלום, לא היינו יודעים את תורתו ולא היינו יכולים לדעת את
עצותיו הקדושות וכו', העסק של הדפוס שרבי נתן עסק בו, וכל מה
שהוא עסק בקירוב לבבות, השאיר את רבנו בעולם לדורות ולנצח.

אכן זה עדיין לא אומר שאנשים אחרים לא יכולים להדפיס ספרי רבנו
כדי להשאיר את רבנו בעולם, וזה גם לא אומר שאמצעים אחרים אינם
מועילים להשאיר את רבנו לנצח. אף יתכן [וזה אפילו לא השערה אלא
מציאות מוחשית] שיקום אדם שישאיר את רבנו בעולם על ידי הדפסה
והפצה, ויאיר לעולם את רבנו בכמות ובאיכות הרבה יותר גדולה
ומועילה ממה שרבי נתן עשה. ולא רק אדם אחד, אלא אפילו יהיו כמה
מפיצים ומדפיסים אדירים פי כמה וכמה שרבי נתן הדפיס והפיץ.

אבל עדיין, בלי שרבי נתן היה עוסק בזה, לא היה נשאר מרבנו! נמצא,
שרבי נתן בדפוס ובהפצה שלו השאיר את רבנו לנצח ולדורות ובלעדיו
לא היה כלום. ולא היו קמים בדורות אחרים אנשים שהיו עושים זאת.

כל זה בא להמחיש ולהבהיר שוב ושוב את העניין של אומן, שבלי
שרבנו היה נקבר באומן לא היה נשאר העניין של רבנו, וכנ"ל אם היה
נקבר בישראל לא היו באים אליו ועניינו היה נשכח ומתבטל ח"ו. ולכן
אומן זו טובה לנצח ולדורות. גם כשהציון יהיה בארץ ישראל זה בזכות
כך שהוא נקבר באומן.

"והעליתם את עצמותיי"

לכאורה, אם רבנו רוצה שנעלה את עצמותיו לארץ ישראל, הוא היה מבקש זאת – 'תעלו את עצמותי כשיתאפשר', כמו שיוסף ביקש שיעלו את עצמותיו. למה רבנו לא ביקש?

וההסבר לכאורה: אצל יוסף, ידעו בני ישראל שהם עתידים להיות משעובדים במצרים ואחר כך לצאת באותות ובמופתים וכו' ולכן יוסף ביקש שיעלו גם כן את עצמותיו אתם ביחד. נשיאת ארונו במסע המופלא במדבר זו לא בקשה מופרות כלל, שהרי הם לקחו את ארון הברית והמשכן, והיו תחת ענני כבוד וכו'. ואילו אצל רבנו, לא היה אז שום דיבור על מסע אפשרי לארץ ישראל, בטח לא מסע כזה שיאפשר מכניית את נשיאת ארונו לארץ ישראל, לכן רבנו לא ביקש בקשה כזו.

אולם, רבנו כבר דיבר מזה שיהיו אוירונים, זו הייתה נבואה של רבנו (כי בזמנו לא היה מנועים וכו') וממלא, מאחר שזה היה דבר פלא גדול באותו זמן, פלא של רבנו, שידבר על מכונה כזו שטסה באויר! אם כך חוזרת השאלה: מאחר שרבנו דיבר על אוירונים, זאת אומרת שהיה דיבור כזה על אפשרות מסתברת של עלייה לארץ ישראל עם אוירונים, ולמה הוא לא הזכיר גם את עניין העלאת עצמותיו?

אבל זו לא שאלה למה רבנו לא דיבר על העלאת עצמותיו, כי יש חילוק גדול בין רבנו לבין יוסף: יוסף דיבר עם משפחתו על יציאה ממצרים העתידיה, וידע שהמצרים יקברו אותו בנילוס, והוא דיבר על כך שבני ישראל ישקעו שנים רבות בתוך מומאת מצרים, ושלא יהיה שום עסק ועובדא עם קברו מאות שנים! ובודאי כשהם יהיו עסוקים בלצאת ממצרים בחיפזון הם לא יעלו על דעתם לחשוב על קברו ובודאי ישאירו

אותו בנילום! והם יגיעו לארץ ישראל ולעולם לא ישובו מצרימה כדי להשיבו! לכן יוסף הוצרך להדגיש להם - שעליהם להתאמץ לעלות את עצמותיו ושלא ישאירו אותו בתוך מצרים.

ואצל רבנו זה שונה לגמרי, הוא הרי השתדל מאוד שיהיה עסק ועובדא עם קברו מיד לאחר הסתלקותו. והוא ויתר על ארץ ישראל, וויתר על מקום קבורה ליד צדיקים בעיר אחרת ובחר את אומן, רק בשביל שיבואו אליו אנשיו כל הזמן ויתעסקו עם קברו. כל חפצו, שיהיה עניין גדול עם קברו. וכל כך הרבה דיבר וביקש שיבואו לקברו וכו'.

ולכן לא היה שום צורך שהוא ידבר על עניין פלאי (כאותו זמן) כמו להביא את עצמותיו לארץ ישראל, ומספיק לנו שהוא אמר מספר דברים שדורשים מאתנו לעשות זאת בלי שהוא יגיד נבואה במפורש:

מספיק שהוא אמר:

א. שהוא דיבר על רצונו להיקבר בארץ ישראל!!

ב. שהוא רוצה להיות קבור ליד אנשיו.

ג. שיבואו אליו אנשים תמיד להתפלל וללמוד.

ד. "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל".

ה. דיבר כל כך הרבה שאנשיו ילמדו שולחן ערוך ופוסקים, לקיים את השולחן ערוך בלי חכמות, והרי לפי השולחן ערוך יש מצווה להעביר קבר לארץ ישראל בפרט כשהקבור שם רצה להיקבר בארץ ישראל.

ואם בנבואות עסקינן, אז נתאר לעצמינו שרבנו ראה כל מה שיתרחש, את העלייה של עם ישראל לארץ ישראל, הקמת מדינה, ושיהיו כאן חסידי ברסלב והמון עם רב מתקרבים, ושיבואו מארץ ישראל לקברו באומן. ושיהיה לו תלמידים שיפעלו עבור העלאת עצמותיו, ושתהיה

התנגדות קשה. ובאמת הוא יכול היה לחסוך מאתנו את המחלוקת ולהודיע במפורש 'שכשיהיו ממוסים שיעלו את עצמותי!!' אך הוא לא דיבר על זה... אבל, זה שהוא לא דיבר על זה - זה לא אומר שאינו מעוניין בזה! כי כנראה שהוא מעוניין שאנחנו נעבור תהליכים מעין אלו. כמו כל מיני בירורים שעם ישראל צריך לעבור בכל מיני עניינים. שנפעיל שיקול דעת מעצמינו על פי ההלכה ועל פי הרחמנות על עם ישראל.

אנחנו גם מאמינים, שעד עכשיו רבנו רוצה [בעל כרחו] להיות באומן ולא בארץ ישראל, ושברגע זה הוא לא יכול להגיע ארץ ישראל, מצד זה שעוד לא הגיע עדיין הזמן, הן מצד מעשינו והן מצד שלא ביקשנו את זה עדיין. וברור לנו, שהוא רוצה שהעניין הזה יתעכב ואילו הוא היה מבקש במפורש שיעלו את עצמותיו לא הייתה שום התנגדות והוא כן רוצה שתהיה התנגדות בשביל שזה יתעכב. אך יחד עם זאת (מאחר שבאמת בתכלס רבנו רוצה להגיע לארץ ישראל) עלינו בכל עת לבחון את המצב ולחפש עת-רצון ולהשתוק ולבקש את זה, ובטח שלא למנוע את זה.

למרות שרבי נחמן מאפשר שתהיה התנגדות כדי שהשעה לא תדחק, עדיין, מגלגלים חובה על ידי חייב וזכות על ידי זכאי, ומי שזכאי לא יהיה מהמתנגדים אלא יבקש לקיים את רצונו ובקשתו של ר' נחמן להיות בארץ ישראל.

רבנו הקדוש דיבר המון על לימוד שולחן ערוך ופוסקים, ולא רק כעצה להיות יהודי כשר, אלא כעצה להיות מקורב אליו בתכלית. ואמר: 'תקמטו את הספר שלי כמה שאתם רוצים (להעמיק ולפלפל, לדרוש ולהתרגש) אבל אל תעברו על סעיף אחד מהשולחן ערוך' (האמת שהעצות של רבנו, ולימוד בספריו, נצרכים לכל יהודי, אפילו מי שעוד לא עוסק ולא מקיים

את ההלכה. אך לימוד ההלכה וקיום השולחן ערוך זו בעצמה עצה גדולה ומרכזית שלו! זוהי ברור שכל מה שהוא מדבר אלינו ועוסק אתנו זה בד-בבד עם ההלכה. כשהוא אומר לנו איזה דיבור ומאיר לנו איזה עניין הוא לא צריך להזכיר לנו שום סעיף בשולחן ערוך, הוא סומך עלינו שאנחנו כבר יודעים. (למשל, כשהוא אומר לנו ללכת ליער להתבודד - הוא לא צריך להזכיר לנו שלא ניסע ליער ביום שבת בשביל התבודדות).

ולכן, על מה ולמה לבקש מרבי נחמן שיגיד במפורש לעלות את עצמותיו? הרי הוא כבר אמר שהוא רוצה להיקבר בארץ ישראל וכל כך דיבר על מעלת ארץ ישראל וכו' ושבהלכה כתוב שיש מצווה לעלות עצמותיו של אדם כזה!!

וכי יש יותר מפורש בדברי רבינו ז"ל שכבר בעצמו גילה את רצונו בצורה גלויה ביותר שהוא חפץ להיקבר בארץ ישראל???!!! – למה שלא נקשיב לרצונו ונסתכל בהלכה מה היא קובעת כזה!!!

למי שמרם ידע: לגבי הקיבוץ בקברו בראש השנה, רבנו לא דיבר על זה במפורש שנבוא לקברו בראש השנה לאחר הסתלקותו, אלא רבי נתן למד זאת מרמזים שרבנו רימו.... ובכל זאת אנחנו לקחנו את ההבנה של רבי נתן כהוראה מפורשת (רבנו הסמך את רבי נתן בע"פ).

וכאן, לגבי מקום קבורתו, הוא ממש אמר במפורש שהוא רוצה להיקבר בארץ ישראל, לא ברמו.

ובפרט שיש את ההבנה של ר' ישראל דב אודסר (שקיבל הסכמה בכתב: "תלמידי היקר" "עליך אמרתי האש שלי תוקד עד ביאת המשיח") שפעל להביא את עצמותיו לארץ ישראל. ויש את ההבנה של ר' שמואל הורביץ ורבי אברהם ב"ר נחמן שאמרו שמקום הציון צריך להיות בארץ ישראל. לכן עלינו לקחת את ההבנה שלהם כהוראה מפורשת!!!

"ראה, שאינו מסתדר כסדר!"

האם בזה שסבא ניסה לפני עשרים שנה להעלות את עצמות רבי נחמן לארץ ישראל ולא הצליח בפועל, ומאז מידי פעם מנסים ולא מצליחים, האם יש בזה סימן כל-שהוא שזו מעות? האם זה סימן שצריך לחדול מהניסיון להביא את הציון לארץ ישראל?

הנה קמע מסיפורי מעשיות, "מעשה ברב ובן יחיד"

"מעשה ברב אחד, שלא היה לו בנים. אחר-כך היה לו בן יחיד... והיה לומד ומתפלל תמיד, רק שהיה מרגיש בעצמו שחסר לו איזה חסרון, ואינו יודע מהו, ולא היה מרגיש מעם בלימודו ובתפלתו. וסיפר לפני שני אנשים בני הנעורים, ונתנו לו עצה: שיסע לאותו צדיק.

והלך אותו הבן יחיד וסיפר לאביו, באשר שאינו מרגיש מעם בעבודתו כנ"ל, וחסר לו, ואינו יודע מהו, בכך הוא רוצה לנסוע לאותו צדיק. והשיב לו אביו: "איך אתה בא לנסוע אליו? הלא אתה למדן יותר ממנו, ומיוחס יותר ממנו! לא נאה לך לנסוע אליו, כִּלְךְ מדרך זו!" עד שמנע אותו לנסוע.

וחזר ללימודו ושוב הרגיש חסרון, ...ושוב הלך לאביו, והימה אותו אביו ומנע אותו כנ"ל, וכן היה כמה פעמים."

והבן הנ"ל היה מרגיש שחסר לו, והיה מתגעגע מאוד למלאות חסרונו, ולא ידע מהו כנ"ל, ובא עוד לאביו והפציר בו, ...ואמר לו אביו: "הלא תראה שאסע עמך, ואראה לך שאין בו ממש"

...ונסעו ובאו אל גשר קמן, ונפל סוס אחד, והמרכבה נתהפכה וכמעט נטבעו. אמר לו אביו: "ראה שאינו מתנהג כסדר, ואין הנסיעה מן השמים" וחזרו.

וחזר הבן ללימודו, ושוב ראה החיסרון שחסר לו ואינו יודע. וחזר והפציר באביו כנ"ל, והוכרח לנסוע עמו שנית. ... וניזדמן כשהיו נוסעים ונשברו שני הידות, (שקורין אַקְסִין), ואמר לו אביו: "ראה שאינו מתנהג לנו לנסוע, כי האם זה דרך הטבע, שישתברו שני האקסין? וכמה פעמים שנסעו עם המרכבה הזאת, ולא נזדמן כזאת". וחזרו.

רבנו ממשיך לספר איך שהם"מ היה זה שמנע מהם כמה פעמים את הנסיעה, וגרם להם לא להגיע לצדיק, מחמת שהאבא חשב שהמניעות זה סימן שהנסיעה אינה רצון השם.

ממעשה זה וממה שרבנו מלמד אותנו במעשה הזה, אנו מבינים שאם אנו חוטרים לקיום ההלכה, ולקיים רצון צדיק, ולפעול למען כלל ישראל ברחמנות יתירה למען התקרבותם להשם יתברך בדרך ישרה וסבירה, אז ככל שיהיו יותר מניעות וחוסר הצלחות [גשמויות הנראות לעין], כך זו ראייה שזה מעשה בעל הדבר הם"מ, הוא המעכב, וצריך להמשיך לנסות.

ההתנגדות

בכל חסידות ברסלב, בדור זה ובדור הקודם, לא קם אדם שחלילה יפקפק על רבי ישראל דב אודסר [סבא ישראל] על צדיקות ועבודת השם הנלהבת, המסורה והצנועה, על פי דרכו הנקייה של רבי נחמן.

גם צדיקים שלא נימנו עם חסידות ברסלב, רבים מהדור הקודם, העידו על צדקותו וידיעותיו בחכמת התורה והקבלה.

ביומנים של זקני ברסלב רבי ישראל מתואר כחסיד גדול, תלמיד אמיתי של רבי נחמן, ומעבר לזה.

הוא היחיד שקיבל [את מסורת ר' נחמן] מר' ישראל קרדונר [הנחשב לתלמיד מובהק של רבי נחמן], במשך חמש שנים לא עזב אותו פסיעה אחת.

עבורנו, רבי ישראל הוא לא עוד תלמיד, הוא ה"תלמיד היקר", כמכונה בפתקא שרבי נחמן שלח אליו מהשמים. ואף כותב לו: "עליך אמרתי האש שלי תוקד"

דבר אחד שעשה בחייו, היה למורת רוחם של "רבני ברסלב"; הקשר שהיה לו עם נשיאי המדינה, את זה הם לא אהבו כלל. החסידות שכנה בלב מאה שערים, מושפעת מדעות אנטי-ציוניות, כיאה למאה שערים.

אולם, בתקופת הצנע, באמצע בניית הבית המדרש הגדול, כאשר התקשו להשלים את הבניין, נאלצו אלו לפנות לרבי ישראל, פנייה מיוחדת לעזרה: שידבר עם הנשיא זלמן שז"ר לסייע להם בהשלמת הבניין. ואכן הנשיא עזר להם והבניין הושלם. אך עזרתו זו לא מנעה

מהם מלגרש אותו מהקיבוץ של ראש השנה, דרשו בתוקף שהנשיא
שלא יכנס לתפילת החג, לבניין שנבנה בעזרתו....
אך גם למרות הקשר בין הנשיאים לרבי ישראל, רבני ברסלב עדיין שמרו
על כבודו הראוי לו, כזקן חסירי ברסלב, צדיק וגאון.

אלא, שלאחר שחומות אומן נפרצו, חתר ר' ישראל לפעולה שלא
תתקבל ב"ברסלב" ואף הצליח לאחר מספר שנים להשיג את האישורים
הנדרשים. פעולה זו עברה כל גבול מבחינתם של רבני ברסלב.

ומה היא הפעולה שעברה את הגבול?

אכן רבי ישראל הצליח לפעול לאישורים הנדרשים להבאת הציון של רבי
נחמן לארץ ישראל!!!!

זאת ר' ישראל עשה מתוך ידיעה ברורה שר' נחמן חפץ בזה, ושכך
מחייבת ההלכה לפעול. וכמובן מתוך אהבת הארץ [שר' נחמן מעניק
בספריו] ורחמנות מיוחדת על ישראל, שיוכו להגיע לציון, בלי צורך
לעבור דרך מבואות אוקראינה ושוטריה, ומתוך חמלה על ממונם,
ובעיקר עבור אלו שאין להם יכולת לצאת מהארץ. שכולם יזכו! הבאת
הציון לארץ ישראל תעודר עלייה לארץ ותיירות יהודית מכל העולם.
וכהנה סיבות פשוטות שכל אחד יכול להעלות על דעתו, וכהנה לרוב
סיבות שצדיק כמו רבי ישראל חשב למוכתנו, ולמוכת תיקון העולם.

אבל זה "עבר כל גבול" מבחינת "רבני ברסלב". "זו פעולה שמשרתת את
הציונות", מאחר והם [המדינה] היו אמורים להתעסק במהלך של הלוויה
והקבורה ואולי גם החזקת המתחם. במקרה כזה, עבור רבני ברסלב של
מאה שערים, ההלכה מבחינתם: לא לעשות זאת. למרות שזה מצווה
וכו', "אסור בשום אופן לעזור למהלך של ציונים". ו'מצווה גדולה עוד
יותר לצאת מארץ הציונים ולהתקדש בחג בחוץ לארץ'.

ועל כיוצא בזה אמר רבנו:

”שמעתי מפיו הקדוש ז”ל שאמר: שנה יצר הרע גדול אצל כמה בני אדם ובפרט הגדולים במעלה, שבשכיל דבר אחד שנדמה להם שהוא מצנה הם מפקירים הכל ובאים על-ידי-זה לקלקולים רבים, ובפרט בשבאים על-ידי-זה לידי מחלוקות וכו”

החל מאז, הופצו שמועות שרבי ישראל חס ושלום השתגע, וברחובות מאה שערים ובמירון ובכל מקום בו מתקבצים הברסלבים הופצו פשקווילים נגד רבי ישראל.

רבי ישראל דב אודסר, כשראה שעוד לא הגיע העת, חדל מלפעול בנושא הזה, השאיר זאת לדור הבא. ובינתיים החל לעסוק במסירות נפש להביא את דעת רבי נחמן לארץ ישראל, להדפיס את ספריו ולהפיצם בקרב עם ישראל, דרך ריקודים ושמחה והארת פנים נלהבת לכל יהודי.

לא לדחוק את השעה

ר' ישראל דב אודסר, ניסה מהלך פשוט, והשיג את האישורים הנדרשים להעלאת עצמותיו הקדושים של רבנו לארץ ישראל. אולם, לאחר שהייתה עליו התנגדות קשה (לראשונה החלו לגנותו ולבוזתו) וניכר הדבר שזה לא דבר פשוט וכי יש בזה מסירות נפש של מעטים מול רבים, סכנת נפשות של ממש וכו'. ומאז הוא הפסיק להתעסק בזה ושמר על שתיקה בנושא.

היו פעמים שאנשים ניסו לשכנע אותו להמשיך במאבק והוא אמר "לא". ואמר כל מיני לשונות כמו "כשרבנו ירצה הוא יבוא" וכדומה.

אבל על פי האמור לעיל, ועל פי כל מה שר' ישראל בעצמו דיבר קודם לכן, ברור שלפי דעת רבנו ולפי ההלכה צריך להביא את עצמותיו של רבי נחמן לארץ ישראל, אבל אין מי שיכול להורות להתעקש על כך. אבל מצד שני, כאשר רבים מהעם יתייהדו וירצו לקיים את הרצון וההלכה, עד כדי שזה לא יהיה סכנה, אז אין סיבה שלא נבקש לעשות זאת.

להלן כמה קטעים מספרי רבי נחמן שמסבירים את השתיקה של ר' ישראל לאחר שיצאו עליו בפשקווילים וגינויים:

"אין דרכו ליעץ את האדם ולגזר עליו בדוקא שיעשה דוקא כמו שהוא מצוה, רק הוא מועצו בדרך עצה טובה, אם יעשה יעשה ואם לאו לאו. אף-על-פי שרצונו שיעשה כך, אף-על-פי-כן אין

דרכו לדחק על שום דבר שיהיה נוקא כך, אלא אם יהיה יהיה
ואם לאו לאו. ויש לי כמה מעמים על זה.

גם אני יודע, שכל טובות עולם הזה אין מוכתו שלמה, וכל מוכה
מטובות עולם הזה מכרח שיתגלגל ממנה איזה דבר שאינו טוב.
כי אי אפשר שיהיו טובות עולם הזה שלמות לגמרי, על-כן אינו
רוצה לגזר ולדחק את האדם שיעשה נוקא כרצונו, פן בסוף,
בשיתגלגל איזה דבר לא טוב מזה, יתרעם עליו שעל-ידי עצתו
בא לו זאת. וכן בכל דבר אינו דוחק את השעה שיהיה נוקא כך.
ואפלו על המשרת אינו יכול לדחקו שיעשה נוקא תכף את מה
שצריך לעשות."

"וכן הוא נוהג לדורות, שבששואלין להרב והמנהיג על דבר שיש
בו בעין מסירת נפש, צריך להשיב "לאו", אף-על-פי שבאמת
לאמתו רצונו שימסר נפשו וישבר כל המניעות. על-כן מי שרוצה
להתקרב ולשבר המניעות באמת לאמתו, צריך לזהר מאד לבלי
לשאל אותו בזה כלל. ועוד תבין ענין זה במקומות אחרים
שמדברים מענינים באלה והבן מאד."

אם לא ירושלים, נוסעים לאומן

הפעילות וההסברה למען העלאת עצמות רבי נחמן לארץ ישראל, עוללה להחליש את הנהירה הנוכחית לאומן?

תשובה:

אפילו אלו שעושים קמפיין נגד אומן, הם עוזרים לעם ישראל להגיע לאומן, הם מודיעים שיש אומן בעולם. דרכם עוד אדם מישראל שומע על אומן. אדם שאף פעם לא חשב על נסיעה לאומן ופתאום מישהו לוחש לו 'אל תיסע לאומן' מסתבר, בסוף, שרק ככה הוא יסע לאומן...

בכל אופן, ההסברה שלנו היא לא נגד אומן, אלא בעד נסיעה לרבי נחמן. עצם זה שאנחנו מדברים על הרצון להגיע לרבי נחמן, ושכשביל זה אנו חפצים שהוא יהיה בארץ ישראל, זו הפצה חזקה שמכניסה לעוד אנשים ובעוד דרך, את התודעה שיש צדיק שעושה עניינים גבוהים בקברו. וצריך להגיע אליו. ואם זה לא בארץ ישראל עדיין אז צריך לנסוע לאומן.

לאחר שהתנגדו ליוזמה של ר' ישראל להעלות את עצמות רבנו לארץ ישראל, כמה אנשים התאכזבו, אז אמר להם ר' ישראל:

"אולי רצון רבינו שיהיה כמו שהיה, שיהיה ראש השנה באומן (סבא צוחק), ואם זה צריך לגאולה, אז זה הגאולה, רבינו הקדוש הוא הגאולה"

ההווי הברסלני הנוכחי אינו מקורי

למה יש יותר מודעות ציבורית לנסיעה לאומן, התלהבות גדולה, ולא מדברים על נושא הציון לארץ ישראל?

תשובה: ניתן להסביר זאת בהרבה דרכים, אבל נשיב עכשיו מהכיוון החיובי. לא נכנס לפרשנות על מזימות או רווחים של גורמים אינטרסנטים, אלא נבאר פרשנות פשוטה, המציאות בעשורים האחרונים שהביאו למצב הזה:

לפני שלושים שנה לא היה ניתן להגיע לאומן. במשך שבועים שנה, אומן הייתה סגורה מפני אזרחים [שמה צבאי], יהודים שניסו להגיע סיכנו את חייהם, בעיקר כי הם יהודים הבאים להתפלל. חסידי ברסלב כה כספו והתגעגעו להגיע לציון באומן [על זה יש סיפורים מרגשים מאוד] עד שהגעגועים, והתעוזה של אלו שכן הצליחו להגיע, והרגע ההיסטורי בפריצת החומות שאפשרו לכולם להגיע, כל זה הפך להווי של חסידות ברסלב. עד כי לא ניתן לחשוב על החסידות בלי הגעגועים לאומן!!!

מאז שנפרצו החומות, בכל שנה ושנה באים לאומן יותר ויותר אנשים, וזו הרי תופעה מדהימה ומסקרנת, עד שגם התופעה המדהימה, וגם המסקרנת, כל אלו הפכו להיות חלק בלתי נפרד מההווי של אומן.

כל חסיד מכיר את התחושה המחזקת כאשר הוא פוגש באומן עוד נפש חדשה, עוד חבר שבעבר סרב להגיע ופתאום רואים אותו... עוד חבר מהישיבה שלעג על ברסלב והנה הוא באומן מתפלל בדבקות ורוקד בהתלהבות. עוד אומנים, שחקנים ואנשי ציבור מפורסמים מפתיעים. זה מחזק! החסידות כולה מתחזקת כאשר מגיע לאומן עוד ראש ישיבה לימאי, עוד דיין מפורסם. קשה לתאר משהו אחר מוחשי כזה.

המרחק בין ישראל לאומן, הופכת את אומן לאתגר, וכל יהודי שעומד באתגר ומגיע עד לשם, חש את ההתקרבות! ויחד עם זאת החסידות מקבלת נפח יותר חיובי, כשעוד אחד עמד באתגר והגיע. עד שלכאורה, לא ניתן לחשוב אחרת את המציאות ההתקרבות וההתחזקות.

כדי להגביר את ההתקרבות וכדי לתמרץ המוניות בכל שנה ושנה, כל משפיע בברסלב, כמו כן כל חסיד קמץ, מכין את עצמו לקראת ראש השנה המתקרב, ממלא את עצמו בחיזוקים על הצדיק ועל הציון, כדי להשפיעו החוצה, להביא לאומן כמה וכמה שיותר נפשות חדשות. המשפטים כמו: "אחי! תבוא לאומן", "נראה אותך באומן בראש השנה?", "סע לאומן!" שאנו שומעים או משמיעים בכל השנה, הפכו למשפטי מפתח בברסלב, עד שלא ניתן לתאר משהו אחר.

מאז שנפרצה אומן ועד היום, המדרד של חסיד ברסלב או של מקורב לצדיק, הוא: כמה פעמים היה באומן, ואם כל שנה הוא נוסע, או כמה פעמים בשנה הוא נוסע. חסיד ברסלב גם חש את הייחודיות שלו לעומת שאר העולם, לפעמים כיתרון על שאר עובדי השם ולומדי התורה, בעצם הנסיעות שהוא נוסע לאומן. עד שלכאורה לא יהיה שום יתרון לחסיד ברסלב במידה והציון יהיה בארץ ישראל ויהיה נגיש לכולם...

בכל ראש השנה, אומן הופכת לפסטיבל מיוחד במינו, ייחודי במלא מובן המילה - כאשר בארץ זרה, ארץ אנטישמית, מתאספים כשלושים אלף יהודים ויותר, מכל הסוגים, לבושים בגדי חג ונושאים תפילה להשם יתברך בהתלהבות מיוחדת ובשאגות המרעידות את כל האזור. החג באומן הוא כזה מיוחד, שאי אפשר לחשוב שראש השנה יהיה באופן אחר, חסיד ברסלב הגיע לתודעה עצמית שלא נותנת לו לחשוב שאת החג הוא יחגוג באופן אחר.

כל השנים הללו, מאז שנפרצו החומות, נרקמה החסידות באופן כזה, שכך הוא הדיבור - "אומן!", יהודים מתאספים במדינה זרה, יהודים עולים על מטוס לחג, יהודים מתמודדים מול משמר אוקראיני, עוד קבוצה חדשה עברה את המסע וכו' וכו', כל דיבור אחר, כל הווייה אחרת, משבשבת את ההווייה הזו!!!

כל מה שנכתב עכשיו, הכל זה תשובה מובנת וברורה לסיבה שלא מדברים ולא שומעים על העלאת הציון לארץ ישראל. לא מדברים על העלאת הציון, כי זה משבש את כל ההווייה הברסלבי שנקרם במציאות גלותית, לקראת גאולה כמובן.

אבל זה עדיין לא אומר שכך זה האמת! ההווייה הזו, כאמור, נרקמה ממציאות של תקופה ארוכה של כיסופים לאומן וכו', וזו לא הווייה שרבי נחמן מדבר עליה בספריו. זו לא הווייה שרבי נחמן ראה אותה כתכלית. וההפך הגמור הוא הנכון, רבי נחמן רוצה ארץ ישראל, רבי נחמן רוצה שנהיה קרובים אליו, הוא לא רוצה בכלל שיהיה לנו קשה להגיע אליו, אין לו עניין שנעבור מסע מפרך לפני החג, אין לו עניין שנעבור דרך שוטרים אוקראינים, גם אין לו עניין בפסטיבל.

ואין לזלזל בכל מה שקורה באומן, גם לא בפסטיבל, כי אם זה קורה, אז בטח שגם יש עניין עם זה, אבל זה עניין שהוא לא דיבר עליו ולא גילה שהוא חפץ בעניין זה. זאת אומרת כל ההווייה הברסלבי הזו, זה לא משהו מקורי, זה דבר שקורה לפי המציאות שמתרקמת, אך אם ניתן לשדרג ולרקום הווייה חדש ומיוחד, פה בארץ ישראל, על פי רצונו בספריו ועל פי ההלכה, אין שום סיבה שלא נעשה את זה.

מקום ועניין

כאשר נלמד בספרי רבנו בנושא של התיקון לבאים לקברו באומן וכו' מתוארים שם שבחים, על:

א. המקום - העיר אומן, בית העלמין.

ב. עצמות הצדיק – רבנו נחמן, עבודתו בתיקון נשמות ישראל.

ניתן לקרוא מידי פעם על שבח המקום דווקא, אבל בעיקר השבח הוא: על הצדיק ששוכן שם ועל העסק שלו עם הנשמות שבאות אליו לשם.

באומן או בארץ ישראל?, זה רק דיון על המקום ולא על הצדיק. כי במידה והציון יעבור לארץ ישראל, אז עצמות הצדיק יהיו בארץ ישראל ואומן תישאר באוקראינה. ואם העצמות יהיו בארץ ישראל, אז בודאי שהצדיק בארץ ישראל יעשה את מה שהוא עושה עכשיו באומן.

ומה יהיה עם "המקום", עם אומן? - סבא אמר: כאשר יעבירו את עצמות רבנו לארץ ישראל, אומן ישאר מקום קדוש!!!

אם נתייחס לשבחים שנאמרו על אומן כ"מקום", רוב המשקל שלהם, ועיקר הלגיטימיות בשבחם, זה מפני שהוא, הצדיק, שוכן במקום הזה. וכאשר יעברו העצמות לארץ ישראל, אמנם אומן ישאר מקום קדוש, אבל בודאי לא כמו כשהצדיק נמצא שם, והיכן שהוא יהיה בארץ ישראל שמה יהיה מקומו החדש, שם גם יהיה "המקום".

עיקר החשיבות, ללא ספק, זה עצמות הצדיק ולא המקום, אבל גם 'המקום' הוא עניין גדול מאוד:

כי כשאנו אומרים 'נ נח נחמ נחמן מאומן', ככה הוא חתם את שמו בפתק, וככה סבא ישראל אמר שצריך לומר, ויש באמירה זו גם 'המקום' שהוא שוכן שם. ולכאורה, די היה להגיד 'נ נח נחמ נחמן' שזה השיר פשוט [נ] כפול [נח] משולש [נחמ] מרובע [נחמן], ובשביל מה להוסיף "מאומן"? אז מובן מזה שיש חשיבות גדולה ל"מקום", לא רק בללכת אליו למקום הזה, אלא גם להזכיר את שמו עם שם המקום הזה.

רבנו גילה לנו שהוא רצה להיקבר בארץ ישראל, וגם אמר דבר ברור: "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל". "המקום שלי" דייקא!.

שימו לב למשהו מעניין: רבי נחמן, כשהיה גר בעיר ברסלב, אמר: 'מעתה יקראו לנו על שם העיר ברסלב'. ומאז ועד היום הוא נקרא "רבי נחמן מברסלב", למרות שהוא שוכן במקום שנקרא אומן, ובחתימה בפתק חתם עצמו "נ נח נחמ נחמן מאומן", וכן רבים מעם ישראל מכנים את שמו "רבי נחמן מאומן" [ויש גם מכתב שנתגלה לאחרונה, שרבי נחמן חתם את שמו "נחמן מאומן"]. אבל עדיין נשאר לו השם "רבי נחמן מברסלב"

לכן, כאשר רבנו מקומו יהיה בארץ ישראל, אנו נמשיך להגיד 'מאומן', כשם שאנו אומרים גם עכשיו 'רבי נחמן מברסלב'. כך גם כשרבנו יהיה בארץ ישראל, שמו יהיה 'נחמן מאומן', כי זה המקום שרבנו עסק בו בתיקון נשמות ישראל ושם הוא שכן עד עתה. וכנראה שגם יהיה לו שם חדש, על שם המקום החדש, על שם "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל", והוא יכונה "רבי נחמן מישראל" או "רבי נחמן מירושלים". אבל הכינויים הקודמים יישארו בתוקפן: "מברסלב", "מאומן".

השבחים שנאמרו על אומן (כ"מקום") בעיקר בגלל שאומן זה המקום שרבנו הוכרח להיקבר שם. מסתבר ששבחים אלו לא היו נאמרים ולא היו נצרכים, ולא נרשמים בשום ספר, אילו היה רבנו מסתלק בארץ ישראל.

לו נצייר לעצמנו, שאחרי שרבנו ראה את אומן ודיבר בשבחה, לפתע הוא מתחזק בגופו ונוסע אל ארץ ישראל ונקבר שם, אז עדיין היה לאומן מעלות ושבחים שנאמרו, והיה באומן איזו קדושה, אבל השבחים והמעלות הללו לא היו נצרכים וכלי שום חשיבות, כי בארץ ישראל הוא יפעל מה שיפעל, שמה יהיה כל העניין.

ניקח כמשל, את משה רבנו, שכל חפצו היה להיקבר בארץ ישראל, אבל לאחר שנגזרה הגזרה שיקבר במדבר - רק אז - הוא מצא את כל השבחים והסיבות לכך שהוא נקבר באותו מקום ובאותה דרך דווקא, כמבואר בחז"ל כל מיני סיבות לכך שמשנה נקבר במדבר וכו'.

אבל כל הסיבות שבגללם הוצרך להיקבר שם, אינן ריזויו על כך שהוא לא נקבר בארץ ישראל, כי עם כל הסיבות והמעמים לכך שהוא נקבר במדבר, זו עדיין גזירה קשה, והוא מאוד היה חפץ למרות הכל שיפתח איזה פתח כדי להיקבר בארץ ישראל. וכל הסיבות שבעולם לא שוות מול קבורתו בארץ ישראל. ואילו הייתה מתקבלת תפילתו והוא היה נכנס לארץ ישראל, אז הוא היה פועל מה שהיה פועל ולא היה כל צורך בכל העניינים והמעלות שיש בקבורה במדבר.

כיום, שמשנה קבור במדבר ואין איש יודע מקום קבורתו, ניתן לנו להגיד תורות שלמות ומלא רווחים שיש לנו, דווקא בזה שהוא קבור במדבר, אבל אילו הוא כן היה נכנס לארץ ישראל, לא היה באלו התורות והרווחים שום עניין בפועל!.

אילו היינו מוצאים את מקום קבורתו של משה והיינו יודעים היכן עצמותיו, על פי ההלכה, מאחר ואנחנו יודעים שמשה רצה להיקבר בארץ ישראל, יש מצווה להביא את עצמותיו לארץ ישראל. ואפילו שהתורה מגלה שנגזר עליו להיקבר במדבר, הרי שההלכה היא הקובעת, שצריך לקיים רצון הנפטר להיקבר בארץ ישראל. ויתכן שזו הסיבה שה' לא רצה שנדע את מקום קבורתו, כדי להשאיר את הגזירה הזו שהוא יהיה קבור בחוץ לארץ. [אולי צריך לעיין בזה באופן הלכתי]

בכל אופן, אצל רבי נחמן לא נאמר שזו גזירה שהוא לא יכול להיות קבור בארץ ישראל, זו הייתה מציאות באותה העת שהוא לא יכול להיות קבור בארץ ישראל, אבל כאשר זה אפשרי, אין שום דבר שימנע את קיום ההלכה, לקיים רצונו של נפטר להיקבר בארץ ישראל.

ועליך אמרתי

נדבר מעט מעניין ר' ישראל דב אודסר, שקיבל פתק משמים מרבי נחמן, שזה פתק הסמכה נדיר ורב משמעות. שם רבי נחמן כותב לר' ישראל: "עליך אמרתי האש שלי תוקד עד ביאת המשיח".

חיי מוהר"ן: פעם אחת אמר: "הלא שברו אותנו בחרם הנשבר! הלא הייתי סבור שאתם כלכם תהיו צדיקים, צדיקים גדולים עם שכל כזה שבכמה דורות לא היה שכל כזה, ועתה שברו אותנו בחרם הנשבר"

פעם אחת שאלתי אותו: "מה יהיה מהדבורים שנדברו וכו'?" הינו מה שבתחלה שמענו מפיו הקדוש כמה דבורים שהיה נראה שיאריך ימים ויגמר בחפצו וכו'.

ענה ואמר: "השמעתם מה שהוא שואל, גם אצלי בעצמי קשה עגנו זה" ["עם איו מיר אויך קשה"] ואף-על-פי-כן אמר: "אני לא גמרתיו? [בלשון תמה] כבר גמרתיו ואגמרו! "איך האב ניט אויס גיפירט [בתמה] איך האב אויס גיפירט און וועל אויס פירן"

גם בשנסע לאומין, ואני נסעתי עמו, דבר עמי מענין; שהשם יתברך גומר תמיד!

ולבאר כל אלו הענינים צריכין לספר הרבה אשר לא יספיקו כמה יריעות. והכלל: בתחלה עלה במחשבה בשנתקרבנו אליו שיגמר התקון מיד, וכמה דבורים שנדברו מעין זה, אך אחר-כך בעוונותינו הרבים ובעוונות הדור, ומגדל התגרות השטן עד שהרבה מחלקת גדול עליו, על-ידי כל זה נתבלבל העולם, ולא היה יכול לגמר בחייו מה שרצה. ואף-על-פי-כן אמר; שנמר

וַיִּגְמַר כֵּן"ל, כִּי אַחֲרַי שָׁבָא מִלְּמַבְרָג זָכָה לְדַרְכֵי כְּזָה וְדַבֵּר דְּבוּרִים
כְּאֵלֶּה שְׁעַל זֶה לֹא יִכְבֶּה גֵרוֹ לְעוֹלָם נְעֵד, וְכֹאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ
שְׁאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "מִיִּין פִּיִּיעֶרְל וְנֵעַמְט שׁוִיִן מְלוֹאִיִן בִּיז מְשִׁיחַ וְנֵעַמְט
קוּמִיִן" [הָאֵשׁ שְׁלִי תוֹקֵד עַד בִּיאַת מְשִׁיחַ] בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

נשים לב למה שקראנו:

רבי נחמן פונה לאנשיו, שהיו במחיצתו וקיבלו ממנו תורה ודרך בעבודת
השם, אנשים כמו רבי נתן ורבי נפתלי, ואומר להם: "שברו אותנו כחרם
הנשבר" שהוא רצה שאנשיו יהיו צדיקים גדולים עם שכל כזה שלא היה
כמה דורות, אבל זה כביכול לא הצליח. כביכול הוא לא גמר את מה
שהתחיל, ונאלץ להפטר מן העולם במצב כזה...

ואז רבי נתן תמחה על המצב, כאילו כל מה שיצא מפיו של רבי נחמן על
תיקון העולם וכו' כאילו הכל חלילה התבטל? ואז רבי נחמן משיב לו:
"גמרתי ואגמור".

ורבי נתן מזכיר לנו, שרבנו אמר כבר בהקשר לזה; שהשם יתברך תמיד
גומר כרצונו, ולמרות הקטרוג שהיה על רבנו, ולמרות ש"שברו אותנו
כחרם הנשבר" - "האש שלי" של רבי נחמן "תוקד עד ביאת המשיח".

יש כאן נחמה שרבי נחמן השאיר לפני פטירתו, "האש שלי תוקד עד
ביאת המשיח". שבסופו של דבר הוא יגמור כרצונו. אמנם, כל האנשים
שהיו עימו, בתוכם גם רבי נתן, כולם שבורים כחרם הנשבר, אבל לא
לדאוג, "גמרתי ואגמור" "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח".

יש המוענים, [חלקם מתוך בורות, חלקם מתוך זלזול] שהפתק שהגיע לידי
רבי ישראל דב אודסר, נכתב על ידי אחד מחסידי סלונים בטבריה,
שראה אותו בעצבות ורצה לעודד אותו, אז כאילו הוא חשב לטובתו

וכתב לו מכתב עם הותמת מיוחדת של רבי נחמן: נ נח נחמ נחמן מאומן, ועוד כמה מילים, חלקם מובנות חלקם דורשות הסבר קבלי....

בשביל להפריך את המענה הזו, לא צריך לעבוד קשה (לצערנו קל לאנשים להאמין שאברך כתב מכתב עידוד בנוסח עם מסרים קבליים גבוהים במקום כמה מילים מעודדות מובנות....) אך אנו נתייחס לפרטים הקשורים למה שדובר זה עתה בנחמה של רבי נחמן "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח".

זו נחמה שלא הייתה נפוצה, זו נחמה שהייתה מאוד אישית לחסידי ברסלב המעטים, שאז לא העזו להפיץ אותה כמו המשפטים הנפוצים, וזו נחמה שנכתבה בספר חיי מוהר"ן, שלא היה מודפס, ולא הגיע לידיים של חסידי סלונים בטבריה, חסידות שהתנגדה בכלל לכל הספרים של רבי נחמן, באותם שנים לא היה שום ספר של ברסלב בטבריה! חוץ מכמה ספרים שהחזיק ר' ישראל במחבוא, ואותו חסיד שמוענים שהוא כתב את הפתק, אין מצב שהוא נתקל במשפט "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" ואין מצב שהוא קרא והבין אותו לאשורו באופן כזה שהוא יכתוב את זה לרבי ישראל "עליך אמרתי"...

כי בפתק נכתב לרבי ישראל, עידוד מיוחד במינו [שאף רבי ישראל בעצמו התקשה לקבל את זה, ושמר את זה בסוד לעצמו] "ועליך אמרתי, האש שלי תוקד עד ביאת המשיח". - 'כל הנחמה שנחמתי את רבי נתן ואנשיי אז לפני פטירתו, כשאמרתי להם שהם כחרם הנשבר, ואל דאגה, כי אני אגמור והאש שלי תוקד, את זה אמרתי עליך ר' ישראל!'

הפתק הוא לא רק עידוד, הפתק יש בו גם הוראה מפורשת המסמיכה את רבי ישראל להיות האש של ר' נחמן, מה שכביכול לא זכו רבי נתן ושאר האנשים, שהושארו כחרם הנשבר מחמת הקמרוג וכו', זכה סבא ישראל לקבל את החותמת של "ואגמור", עליו נאמר "האש שלי תוקד"

מעניין לעניין באותו עניין:

נתייחס למסר של "עליך אמרתי האש שלי תוקד", ולמסר "תלמידי היקר". הכתוב בפתק.

בקטע הבא (מתוך חיי מוהר"ן - מאמרים השייכים לתורות מו) נראה שעניין התלמיד, והנחמה של "האש שלי תוקד" שייך לאותו עניין:

קדם שגלה ענין הנדפס בלקומי תנינא סימן ס"ח. מענין הצדיק שצריך שישאיר בנים ותלמידים, והוא שנגד להתורה כי מרחקם ינהגם בסימן ז':

אז דבר שהיו כמה גדולים, שכל אחר עשה ותקן מה שתקן ואחר-כך נפסק. וכוננתו לענין ההארה שהאירו דעתם בתלמידיהם וקרבנו כמה אנשים להשם יתברך אבל אחר-כך נפסק הארתם, "אבל אנו צריכים לעשות דבר שלא יפסק לעולם, שאלו אנשים יעשו אנשים אחרים, והם יעשו עוד אנשים וכן לעולם".

וכן שמעתי בבר, שהמקורבים שלנו בהכרח שיאירו בחבריהם ותלמידיהם. וכל אחד מכרח שיעשה איזה פעלה ויאיר בחברו, וחברו בחברו. כי יש ענפים להאילן ומאלו הענפים יוצאין עוד ענפים וכן להלן יותר וכו'. וכבר נרשם במקום אחר, מה שאמר: שהאש שלי תוקד לעולם לא תכבה. ואמר בלשון אשכנז בזו הלשון: "מיין פייערל וועט שוין מלוען ביז משיח וועט קומען" [האש שלי תוקד עד ביאת המשיח].

מה נפלא מה שנכתב בפתק, רבי נחמן מכנה את רבי ישראל "תלמידי היקר", ומאחר שהוא התלמיד, לכן "עליך אמרתי האש שלי תוקד", כי מה שהאש שלי תוקד - זה על ידי התלמיד.

ומזה שוב רואים, שמי שכתב את הפתק, זה אחד שידע את התורות של רבנו היטב היטב, [וזה כמח לא חסיד סלונים מטבריה שלא פתח מעולם ספר של רבנו]. אלא רק רבי נחמן בעצמו כתב את הפתק, והוא אומר לנו בפתק; שרבי ישראל הוא התלמיד והוא האש של רבנו, ממנו ההמשכיות.

"שהיו כמה גדולים, שכל אחד עשה ותיקן מה שתיקן ואחר כך נפסק", אבל סבא ישראל, העניין שלו לא נפסק, בכל שנה ושנה יש יותר מודעות לאש הזאת ויש יותר הפצה ויותר הדפסה, ויותר ויותר אנשים קולמים שהוא האש של רבנו. וכל אחד שמתחבר לאש הזאת, אוטומטית הוא נהפך לתלמיד של רבנו שמרגיש מחויבות להעביר את האש הזאת הלאה, תוך זמן קצר הוא הופך להיות זרקור בפני עצמו, ולא הופך עצמו לאיזה רב, אלא תלמיד שעושה תלמידים נוספים.

הבט וראה שהפתק הוא מרבי נחמן והוא נותן לנו הוראה מפורשת על רבי ישראל כממשיך, האש של רבנו, וידו על העליונה בכל דבר, גם אם חלקו עליו רבנים באיזה עניין, ידם על התחתונה, כי רבי ישראל זה עניין שלא נפסק, הוא ממשיך את האש של רבנו עד ביאת המשיח. וזה תקף גם לעניין הוראתו שצריך להביא את הציון של רבי נחמן לארץ ישראל.

פתק מן השמים

ר' ישראל דב אודסר קיבל פתק מרבי נחמן, מהשמיים. זה לא דבר חדש שיוורד פתק מהשמיים, אדם הראשון קיבל פתק מהשמיים, גם אליהו הנביא לאחר שעלה לשמיים הוריד פתק. ובתלמוד ובוזוהר מובאים מקרים של פתק שיוורד מהשמיים. וגם "ברוך שאמר", התפילה שאנו אומרים בכל תפילת שחרית, זה פתק שיוורד מהשמיים, וכן הלאה היו מקרים כאלה.

את סיפור נס הפתק של סבא, מחמת שאין לנו מקום בקונטרס קצר זה, לא נעתיק לכאן, אבל זה סיפור שמצוי בהישג יד.

נעתיק לכאן שתי מקורות בנושא, כדי לקשר את זה לפתק של רבי נחמן, לעורר אותנו במה שצריך לעורר:

הפתק שקיבל הבעל שם טוב, שימש לאחר מיכן כסגולה לרפואה:

רבנו הבעל שם טוב בעת שהתגורר במעזבון, היו שם מתנגדים שבאו אליו לסוכה ואמרו שאינה כשרה על פי דין תורה. הבעל שם טוב הניח ראשו על ידו כמה רגעים ואחר כך פתח את ידו ונמצאה בה פתקא מחתיכת קלף והיה כתוב בה: "סוכה זו של הרב ישראל הבעל שם טוב כשרה, נאום מט"ש שר הפנים"

הפתקא נשארה בירושה אצל נכדו הרב הקדוש מסידליקוב ז"ל [בעל 'דגל מחנה אפריים' דודו של ר' נחמן] וכאשר היה איזה חולה היו מניחים הפתקא תחת ראשו של החולה ותכף נתרפא, כך היה במשך שנתיים שהיו מרפאים חולים עם הפתקא עד שיום אחד היא נעלמה. (מעשה זה מובא בספר "הבעל שם טוב על התורה")

הפתקא שקיבל ר' יוסף מפולנאה מתלמידי הבעל שם טוב, שבעקבות הפתקא שקיבל נתייראו מלחלוק על איש קדוש כזה:

ר' יוסף מפולנאה קיבל מהשמים מכתב מהבעל שם טוב עם מסר ברור שלא היה יכול להתעלם ממנו.

המעשה מובא בספר "אמרי פנחס" אשר מוסיף ואומר משהו שחייב להדהד בראש שלנו גם כן:

"ובקהילת ווישניץ כשעשה נישואין לבנו, ושם היו אנשים שחלקו על ספרי הרב מפולנאה, האריכו להוכיח אותם ולהכלימם 'היאך לא יראתם לחלוק על איש שנפל לו פתקא מן השמים בענין הנסיעה לארץ ישראל' ואמרו שכל הגזירות שנגזרו עליהם רק עבור זה!! ותקנתכם: שתלכו על קברו ותפייסו אותו ותכבדו את ספריו"

המעשה האחרון שהודפס בסיפורי מעשיות, נותן לנו רמז על הפתק:

עוד מה שספר בשבת חגכה ונשכח מן מלך שנתרחק מאביו וכו' והיה מתגעגע מאד מאד וכו' והגיע לו כתב מאביו, והיה משתעשע בו מאד מאד והיה מתגעגע עדין מאד והיה מתגעגע על-כל-פנים שיושיט לו יד ואם היה מושיט לו יד, היה מחבקה ומנשקה, אחר-כך ישב עצמו: הלא זה הכתב הוא כתב יד המלך בעצמו, ואם-כן הוא יד המלך וכו' וכו'

שישים שנה נשמר בסוד

”שישים שנה שמרתי את הפתק בסוד” (סבא ישראל).

ניתן לכם לבד לתאר לעצמיכם את גודל הנס והפלא הזה, שפתק מנייר דק מאוד, נשמר במשך שישים שנה, לא בתוך כספת מיוחדת, אלא בכיס של המעיל או בתוך הכובע. בשישים שנה אלו רבי ישראל עבר תקופות קשות [הרבה מלטולים, עוני ומלחמות]. הפתק נשמר אצלו מגיל 25 עד גילה שיבה, ולא גילה ממנו כי אם ליחידי סגולה.

אחד מהאנשים להם הוא גילה, היה רבי יצחק בריימר שחי במדינת פולין, הוא ביקש מרבי ישראל שישלח אליו את הפתק כי הוא מאוד סקן לראות אותו, רבי ישראל היה תמים ושלח את הפתק בדואר מישראל עד פולין, בדיוק בזמן שבאירופה מתחוללת מלחמת העולם, והפתק הגיע לפולין וחזר לישראל בשלום. וזה גם עוד סיפור אחד שממחיש איך שהפתק נשמר בדרך נס ופלא.

במאמר זה נתמקד בנקודה מעניינת מאוד, מתסכלת ומרגשת כאחד:

רבי ישראל בגיל 25 מקבל פתק, ברור לו שזה פתק מהשמיים מרבי נחמן. אנחנו אולי צריכים הוכחות וראיות [ויש בלי סוף] ובעיקר להאמין לסיפור של ר' ישראל [אין סיבה שלא להאמין לאדם שניכר עליו ללא עוררין שהוא צדיק ואיש אמת, שבורח מהכבוד באופן חסר תקדים] אבל לר' ישראל היה ברור כשמש שהפתק מר' נחמן ולא משום בן אנוש, כי הוא היה בתוך הסיפור, הוא שמע קול שמדבר אליו ואומר לו לגשת לארון ולפתוח ספר ושם ימצא רפואה לנפשו [את הפתק], הוא היה זה שברגע שקרא את הפתק לראשונה קיבל חיות והתעוררות שהקימה אותו לתחייה, ממוות לחיים. והוא זה שידע היטב שבאותו השבוע הוא לא

התענה בצום י"ז בתמוז וזה מה שגרם לו ליפול לעצבות עמוקה, ושהוא לא סיפר את המקרה לאף אדם, ואז נתגלה אליו הפתק, וכשהוא קורא את הפתק הוא רואה שכתוב שם: "בסימן י"ז בתמוז יאמרו שאינך מתענה", ואף אדם לא ידע שהוא לא התענה, רק הוא! וזה היה סימן מובהק עבורו שרבי נחמן כותב לו "סימן" שהפתק נכתב משמים.

אז רבי ישראל, בן 25, צעיר, החיים לפניו, הוא רואה בפתק מסר מאוד מיוחד שמתייחס אליו באופן ישיר: "ועליך אמרתי האש שלי תוקד", זה לא מסר פשוט בכלל! רבי נחמן אמר לרבי נתן שהוא הולך להיפטר מן העולם ולהשאיר אותו בצורה שבורה... וניחם אותו במשפט: "אני אגמור" "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח", ופה בפתק הוא מגלה לרבי ישראל הצעיר: מה שאמרתי לרבי נתן, את זה אמרתי עליך!

בפתק רבי נחמן מגלה לנו, שכל ההמשכויות שלו, ולא רק המשכויות רגילה, אלא כל האש שלו, כל ההישארות והגברת האור, זה דרך רבי ישראל דב אודסר, וגם אם יהיו מלא מלא רבנים אחרים בעלי מופת, כריזמטיים מלהיבים, זה לא זה! בלי סבא ישראל זה לא רבי נחמן, זה לא האש האמיתית של רבנו. עבורנו, מי שקלט את זה, זו גאולה מכל הבלבול והשקר שקיים בעולם, בפרט בקרב ברסלב.

המענה שצריך למעון כלפי רבי ישראל, לכאורה: מדוע לא פרסמת את הפתק עוד בגיל צעיר? מדוע לא הודעת שאתה הוא האש? אילו היית מפרסם זאת בגיל 25, תוך מספר שנים היו סביבך חסידים, ואחרי מספר שנים כבר האש היית בוערת בכל ישראל וכולנו היום היינו מבוררים בעניין של רבנו, ולא היינו מוגיעים למצב בו נמצא כיום עם ישראל, שיש כל כך הרבה מפורסמים של שקר. וכל כך הרבה אנשים להומים אחריהם. למה רק בגיל זקנה, לפני פטירה, סיפרת לנו את זה,

אחרי שכבר המפורסמים התפרסמו והתפשטו בכל העולם? אילו רבי ישראל היה מקים תנועה בגיל צעיר ומראה את הפתק ומוכיח לכולם את האמת, אז הייתה קמה תנועה אמיתית שמקרבת את כל העולם להשם יתברך בצורה מבוררת ונקייה כפי שרוצה רבי נחמן, כי רבי ישראל הוא האש של רבי נחמן! ותוך מספר שנים לא היה שום יכולת לשום קהילה או באבא לעמוד כנגד. אם זה היה מתחיל כשהוא היה בגיל 30 או 40, היום המצב שלנו היה מתוקן לחלוטין, כמעט ללא ספק.

למה הוא לא פרסם את הפתק ואת המסר של "ועליך אמרתי"?

אכן הוא פחד מהכבוד והפרסום!!!! כל ימיו הוא ברח מכבוד ופרסום, העדיף לחטט לעבוד קשה בהפצה של האור, אבל בשום אופן לא למשוך אליו, למרות שיש לו הסכמה מר' נחמן, וראוי להמשך אליו דווקא, אבל הוא הכיר בעצמו שהוא לא יוכל להחזיק מעמד עם פרסום וכבוד [אף בן אדם לא יכול לעמוד בזה - "ליקוטי עצות"], ואין לו ברירה רק להמשיך לחיות עם המסר שהוא קיבל מבלי לפרסם את זה. רק ככה יוכל לחיות ולהאריך ימים בנקיות, ורק ככה יצליח להבעיר את האש של רבנו, למרות שמנגד קמים חצרות וקהילות לא אמתיות. הוא פרסם את המסר רק בזקנותו, כאשר הוא נקי לגמרי מכל זיק של תאוה כזו או אחרת, והשאיר את המסר לדור שיבוא אחריו.

כל ימיו רבי ישראל לא ביקש כלום, רק ברח מכל שמוץ של כבוד, לא חיפש להיות מנהיג או אחראי על משהו, לא תפס לאף אחד מקום. כל הזמן רק דאג שרבי נחמן יהיה קרוב לעם ישראל, בלב ובדעת, וכן, גם ב"גוף", הוא רצה שהציון של רבי נחמן יהיה בארץ ישראל, כמו שעשו מספר פעמים עם צדיקים אחרים, שהעבירו את קברם לארץ ישראל, זה

מוגן על פי ההלכה ואף זה מוגדר: מצווה גדולה. בפרט כשמדובר בצדיק שיש עניין להיות בקברו, ואנשים רבים משתדלים לנסוע עד אליו לאוקראינה. והוא בעצמו גילה דעתו שהוא רוצה קבורת ארץ ישראל, וגילה דעתו שהוא רוצה להיות קבור ליד אנשים, שיבואו אליו הרבה.

ומשום מה, עם ישראל אנשי שלומנו נאמם להם העניין הזה מהמזח ומהלב ושוכחים שיש את הצדיק רבי ישראל שביקש את זה, ויש את רבי נחמן ש"הסמיד" אותו להמשיך את האש שלו. ובכן, כשרבי ישראל היה חי, טרם התפרסם העניין שלו, כאמור הוא לא היה חפץ בפרסום בחייו, אבל עכשיו אחרי עשרים שנה, כשאנו רואים את כל העשייה הענפה שלו, ומגלים כמה הוא היה צדיק וכמה הוא אמת, ויש רבים מעמי הארץ שמתיהדים, עוזבים את השקר ומגלים צדיק אמת, אז אולי נפתח את דעתנו וליבנו לעניין הזה גם כן, מה שרבי ישראל החל לפעול לקראת סוף ימיו - להעלות את ציון רבי נחמן לארץ ישראל.

אשרינו שאנו זוכים לעסוק בזה

"חכם לב יקח מצוות" [משלי] אמרו חז"ל: זה משה רבנו, שכל עם ישראל התעסקו בכיזת הים [בשלל של מצרים] ואילו משה עסק בעצמות של יוסף להעלותם לארץ ישראל.

"איש ישראלי צריך להשתוקק לקבורת ארץ ישראל" (ספר ערך ממון, ח"ב אות ז) על ידי השתוקקות שאדם משתוקק לקבורת ארץ ישראל, על ידי זה נשפע פרנסה גדולה. (ספר המידות)

רבנו הקודש הוא שורש נשמות ישראל, אנחנו זרע הצדיק, וכאשר אנו משתוקקים לקבורתו בארץ ישראל זה כמו שאנו משתוקקים לקבורתנו בארץ ישראל, ויותר ויותר, כי זה גם להשתוקק לקבורתנו וגם להשתוקק לקבורת שורש כל הנשמות.

"מי שמקרב את עצמו לצדיק וקרבתו אינו בתמימות, על ידי זה נתהפך אחר כך לרודף". (ספר המדות, ערך צדיק, קנג:)

רבנו הקדוש כבר מגלה את האפשרות שאדם נוסע לאומן וקורא תיקון כללי ונהפך לרודף את הצדיק. אלף אומנים לא יעזרו לו. יהי רצון שניהיה מהרודפים אחר רצון הצדיק ולא רודפים חס ושלום את הצדיק.

במדרש רבה (וזאת הברכה יא, ז) מובא שמרח משה למצוא את ארונו של יוסף במשך שלושה ימים ושלושה לילות, כי לא היו יכולים צאת ממצרים בלעדיו.

זוהר הקדוש, רל: "דִּימָא פִּינָן דְּחָמָא אַרוֹנָא דִּילִיה, (הים כיון שראה ארונו של יוסף) מִיַּד אַתְּבָקַע, וְהָנָה יִבְשָׁתָא, (מיד נבקע והפך ליבשה) דְּכַתִּיב (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה וַיִּנּוֹם, הַיָּם רָאָה, הַהוּא דְּכַתִּיב בֵּיהּ וַיִּנּוֹם וַיֵּצֵא הַחוּצָה. מִיַּד הִירְדֵּן יִסּוּב לְאַחֹר. (שהים גם מפני מי שנאמר בו וינזם ויצא החוצה כלומר יוסף הצדיק).

ועוד מובא (זוהר הקדוש תיקונים, קי:): "הַיָּם רָאָה וַיִּנּוֹם (תהלים קיד ג), וְאֵי לֹא, לֹא הוּוּ נִפְקִין יִשְׂרָאֵל מִן יַמָּא" (שאם לא היה רואה הים את ארונו של יוסף, לא היה נבקע).

בְּשִׂרְוֹצִים לְבוֹא לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂשֵׁם עֶקֶר בְּלִיּוֹת בְּלִיּוֹת, אֲזִי מִתְּנַבְרִים וּמִשְׁתַּמְחִים הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲפוּבִים, הַנְּמַשְׁכִּים מִבְּגָדִים הַצּוֹאִים, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעֵם כִּי אִם בְּכַח הַתּוֹרָה וְהַצְדִּיקִים, וְהַעֲקֵר בְּכַח קְבֵרֵי הַצְדִּיקִים שְׂפָכְרָן נִסְתַּלְקוּ וּבָאוּ לְמַנוּחָתָם. וְעַל כֵּן בְּשִׂרְוֹתָהּ בְּלִב שְׂמִתְנַבְרִים מְאֹד עֲצַת הַמְּרַגְלִים שְׂרוֹצִים לְפָנָם בְּקִדְשֵׁי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הִלְךְ וַנְּשַׁתַּח עַל קְבֵרֵי אֲבוֹת. וְעַל כֵּן גַּם בְּתַחֲלַת גְּאֻלַּת מִצְרַיִם שֶׁהִיְתָה בְּשִׁבִיל לְבוֹא לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל בְּתִיב: "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ", בְּחִינַת קְבֵר הַצְדִּיק. (ליקוטי הלכות בציעת הפת ה, מז)

מבואר בכמה מקומות בדברי ר' אברהם בן רבי נחמן (שיחות וסיפורים מז
ועוד, וע"ע בדברי הפרפראות לחכמה)

שכוונת יוסף הצדיק שיעלו עצמותיו הייתה כוונה מכופלת, בשני
מעמים: מעם אחד: כדי להיקבר בארץ ישראל. ומעם השני: כדי
שיתקשרו אל נשמתו, נשמת הצדיק, על ידי זה.

ובכמה מקומות בספרי רבנו ותלמידיו, כתוב על רמזי גאולת ישראל
האחרונה, שהכל תלוי במה שיבואו כמה יותר אנשים על קבר הצדיק
ואכמ"ל וכבוד אלקים הסתר דבר,
והכלל הוא שגאולה אחרונה כגאולה ראשונה והכל ע"י עצמות הצדיק.

בהשמעות לחיי מוהר"ן (קונטרס ההוספות אות מז):

רבינו ז"ל אמר: רציתי שיהי' לי קיבוץ שלי בארץ ישראל ("בזה"ל
ובלא"ה איך ואלט גיוואלט האבין מיינס אקיבוץ אין ארץ ישראל"). ע"כ.

יש לפרש שהכוונה לקיבוץ שמתקיים בארץ ישראל, למרות שהוא
באומן. אבל מסתבר שכוונתו שהוא ממש רצה שהקיבוץ שלו יהיה
בארץ ישראל ולא במקום אחר, יהיו קיבוצים בעוד מקומות אבל הקיבוץ
המרכזי שלו, היכן שהוא נמצא בגופו, בעצמותיו, בארץ ישראל.

תיקון הנשמות

נעתיק בפרק זה את הדיבורים שנאמרו על הסתלקות רבנו באומן, על הרגעים שהחליט להסתלק שם בשביל לעסוק שם בתיקון הנשמות.

פה ושם נאיר את העיניים בנושא שלנו, כדי לא לאבד כיוון.

נקדים ונזכיר, מה שאמר ר' אברהם ב"ר נחמן שכל מה שנאמר מפי רבנו על אומן, זה רק צורך השעה, בדיעבד, לכתחילה רבנו רצה לעשות את עניינו רק בארץ ישראל, ולא היה אפשרי אז. כמו שהבאנו לעיל והתבאר בכמה אופנים.

בשנת תקס"ו הנ"ל בשהתחיל לדבר עמי מענין תיקון הנשמות שהוא עוסק שהוא ענין בעל השדה וכו' פנ"ל אז אמר לי בזלאטיפאליע: "גודע לי קצת מזה". שאז התחיל לידע קצת מענין זה של הבעל השדה. והמוכן מדבריו שאז התחיל לידע והעקר יודע עכשו וכו' (חיי מוהר"ן נסיעתו לנאנורימ"ש. וכו' ב.)

רואים שכבר בשנת תקס"ו, ארבע שנים לפני שנסע לאומן כדי להסתלק שם, רבנו ידע מהעסק של תיקון הנשמות.

ומה שהוא אמר שרצונו להסתלק בארץ ישראל וכו' ושהמקום שלו הוא רק ארץ ישראל וכו' זה נאמר הרבה אחרי. זאת אומרת שהוא רצה להקבר בארץ ישראל והמקום שלו רק ארץ ישראל גם בעסק תיקון הנשמות, שהעסק הזה אינו תלוי באומן.

חיי מוהר"ן שם ז: יום ג' ח"י תש"רי ב' דהל-המועד סבות תקע"א, גלקח ארון אלקים ונסתלק אור ישראל מורנו רבי נחמן זכר זצ"ל, ונקבר למחרתו ביום ד' באומין במקום אשר בחר לו בו בחיים חיותו.

שהוטב בעיניו לשכב באומין, מחמת שהיה שם קדוש השם הרבה מאד במפרסם. גם עקר הסתלקותו מחמת הקדושים שנהרגו שם, כאשר הבננו מדבריו, שספר באומין: שיש שם רכבות נשמות שהוא צריך להעלותן.

שתי דברים היה לו באומין:

א. שהוטב בעיניו לשכב באומין, מחמת שהיה שם קדוש השם הרבה מאד

לאחר שלא היה יכול בארץ ישראל וגם לא במקום אחר מרוחק, חיפש במקום קרוב לאנשיו, בברסלב ובסביבה, אבל לא הוטב בעיניו, רק באומין הוטב בעיניו לשכב במקום שהיה בו קדוש השם.

ב. גם עקר הסתלקותו מחמת הקדושים שנהרגו שם, שיש שם רכבות נשמות שהוא צריך להעלותן.

הנשמות שהוא צריך לתקן באומין, הרכבות שחיכו לו שם, זה תיקון שנעשה ברגע ההסתלקות, כידוע בווהר שבהסתלקות הצדיק הוא מעלה נשמות אתו. ואינו שוכב שם בשביל לתקן אותם, כי תיקן אותם כבר בהסתלקות. ולכן, כיום, אין לו שום עסק עם הנשמות שבאומין.

ימי מוהר"ת מ"ו: בענין נסיעתו לאומין ובענין מה שזכה אותי לנסע עמו לשם, בזה היו תלויים עולמות הרבה עד אין קץ וזכות ישראל לדורות, כי תקן שם אלפי אלפים ורבי רכבות נשמות פגומות ומקלקלות, שלא היה אפשר להם להתקן בשום אופן, כי-אם על-ידי הסתלקותו, כאשר נשמע מפיו הקדוש בפרוש וברמז.

חיי מוהר"ן שם יב: דבר עמי מענין מקום ישיבתו, ואמר: שאומין טוב לפניו מאד, אם ירצה לישב באיזה מקום, יותר טוב לפניו פה.

ואמר: שגם לענין הסתלקותו, כשימלאו ימיו ושנותיו לארך ימים ושנים, טוב גם-כן פה. כי באומין היה קדשת השם גדול מאד, כי נהרגו רבים מישראל לאלפים ולרכבות אשר מכל זה נתקדש שמו כידוע. גם רבים מתו ממש על קדוש השם, כי העבד"ם רצו שימירו דתם והם מתו על קדוש השם. וגם הנפשות מישראל שנהרגו סתם היא גם-כן קדשת השם כידוע, וכמה מיתות משנות שהיו אז, וכמה גמולי מחלב ויונקי שדים שנהרגו לאלפים ולרכבות אשר כל זה היא קדשת השם.

גם מהלשון הזה רואים שאומן זה מקום שהוא בחר וראה בו כמקום טוב ביחס לשאר המקומות באזור.

...וכמדמה שדבר אז שעולה על דעתו להרחיק גדר מאתנו חס ושלוש, אבל צר לו שמתגעגע מאד אחר הראש-השנה. כי בכל הקיץ הזה שהיה באומין היה מתגעגע ומשתוקק מאד שיהיה שם עם הקבוץ שלו בראש-השנה.

אף על פי שאומן טוב לפניו מאוד, עדיין זה לא המקום שלו, והיה מעדיף ללכת למקום אחר, ואם היה יכול היה במוח הולך לארץ ישראל, אך הוא נשאר באומן בשביל להיות עם אנשיו בראש השנה, כי אומן זה ליד אנשיו.

זה סמוך שמעתי מאחד מאנשי-שלומו, מלדזין, ששמע מפיו הקדוש בעת שדבר עם אנשי לדזין מענין החולאת שלו בתחלתו שמכרח להסתלק על-ידי-זה, ודבר אז מענין קברו (כמבאר קצת מזה לעיל (סימן קסב), אז אמר בזה הלשון: "אני רוצה לשאר

ביניכם" "איך וויל בלייבן צווישן אייך" ואתם תבואו על קברי וכי'
(וזה הדבור יקר בעיני מאד מה ששמעתי בשמו זה הלשון בפרוש
שאמר: אני רוצה לשאר ביניכם) "כי כל העולמות תלויים בזה
מה שנשאר בינינו"

בדרך (שנת תק"ע) גסיעתו, קדם שנכנס לאומין, סמוך לעיר, ספר
מעשה מהבעל שם-טוב ז"ל: שפעם אחת בא הבעל-שם-טוב ז"ל
לאיזה מקום, והיה שם במרה שחורה ועצבות גדול מאד, והכירו
בו שיש לו מרה שחורה. אך מי יפתח פיו לשאל אותו על זה?
והיה כך יום נחציו!

אחר-כך בערב-שבת אחר הצות, צנה הבעש"ט ז"ל שיבקשו כל
האורחים הנמצאים בעיר להביאם אצלו, שיאכלו עמו בשבת,
ולא היה שם הרבה אורחים, רק מצאו שני אורחים הולכי רגל
והביאום אליו. אחר-כך שמעו שמען עמהם הבעל-שם-טוב ז"ל.

ואמר רבנו ז"ל שאינו זוכר היטב את המעשה איך היה. אך
תמצית הענין היה: שבאותו המקום היו שם נשמות משלש מאות
שנים, שלא היה להם עליה, וכשבא הבעל-שם-טוב ז"ל לשם
נתקצו כלם אליו, כי הם מצפים תמיד על איש בזה שיוכל
לתקנם, ומחמת זה היה לו עצבות, כי היה כבר עליו ענין זה
מאד. והענין היה: כי היה בלתי אפשרי לתקנם, כי-אם על-ידי
פסירתו, וזה היה קשה לו מאד. על-כן היה בעצבות. והזמין לו
השם יתברך אלו השנים, ועל-ידי-זה נצול הבעל-שם-טוב ז"ל.

וכמדומה, שלאילו השנים הנ"ל הגיע להם הזק על-ידי-זה: (חיי מוהר"ן נסיעתו וישיבתו באומין ו')

גם ביום שני ראשון דחל-המועד הנ"ל, שהיה יום אחד לפני הסתלקותו, ענה ואמר אלי: "האתה זוכר המעשה שספרתי לך?" אמרתי לו: "איזה מעשה?" השיב לי: "המעשה של הבעל-שם-טוב ז"ל, שספרתי לך בעת שנכנסתי לאומין" השבתי לו: "הן". ענה ואמר: "זה זמן רב שהסתכלו עלי לתפסני לבאן". שוב ענה ואמר: "לא אלפים נשמות באן, כי-אם רבבות רבבות".

גם בלילה שלאחריו ספר גם-כן מענין זה ואמר שכמה משפטים וכמה קדושים וכו' היו בבאן.

ואמר: "מה לכם לדאג? מאחר שאני הולך לפניהם, אלו אנשים מאנשינו שמתו מקדם היה להם חשש, אבל אתם מאחר שאני הולך לפניהם אין לכם לחוש כלל. ומה אם הנשמות שלא הכירו אותי כלל הם מצפים על תקונם שלי, מכל-שכן אתם".

ימי מוהרנ"ת נח: במוצאי-שבת, ליל שני דסכות, צנה להוליך אותו מהכסא, והשכיבוהו על מפתו, והיה אז עיף ונגע מאד מאד, ואמר, שהוא נגע כל-כך מחמת שישיב כל-כך על הכסא. אחר-כך ענה ואמר בקול קצת: "האתה זוכר המעשה שספרתי?". ותכף עמדתי מרעיד ושאלתי אותו באימה: "איזה מעשה?" (כי הלא באמת שמעתי ממנו כמה וכמה מעשיות נוראות מאד). ענה ואמר: "המעשה שספרתי לך בכניסתי לפה". ותכף נבהלתי מאד, כי זכרתי היטב המעשה, שמדברת מענין הבעל-שם-טוב ז"ל, שבא

למקום אחד, שהיו שם נשמות גדולות הרבה מאד, שהיה מכרח לתקנם, וראה שאי אפשר לתקנם, כי-אם כשיסתלק על-ידי זה, ועמדתי מרעיד ומשתומם. ענה ואמר בזה הלשון: "מע האט שוין לאנג ארוים גיקוקט אויף מיר מע זאל מיך דער מאפן אהער; וואס זאל איך אייך זאגן – אלפים, רבבות, רבבות, רבבות!" ומשך מאד תבת "רבבות" בכל פעם, כלומר שיש כאן באומין סביבו רבבות, רבבות הרבה של נשמות, שעומדים עתה סביבו שיתקנם, שבשכיל זה יש לו כל הענויים והיסורים הקשים והמרים האלו.

ואחר-כך הסב פניו קצת אל הקיר ופרש ידיו קצת באומר: הריני מוסר נפשי, והריני מוכן ומזמן לקבל הכל בשבילו יתברך. וכל זה אי אפשר לציר בכתב כלל, כי בענין תקוני הנשמות שמענו מפיו כמה שיחות ותורות נוראות, שרמו לנו בהם, שהוא עוסק בזה הרבה מאד, כמו התורה "ויאמר בעז אל רות", מענין בעל-השדה, והבנו מדבריו, שכל היסורים והמחלקת שעליו הוא מחמת שעוסק בזה הרבה, וכל ענין נסיעתו לאומין להסתלק שם, הכל בשביל זה.

כדי לתאר את מה שקורה באומן בענין הנשמות שמחכות לו לתיקון, רבנו מספר על הבעל שם טוב, והנה בסיפור עם הבעל שם טוב כל מה שהיה צריך זה להסתלק, והוא מצא עצה כדי לא להסתלק. אבל אצל רבנו מאחר והגיע זמנו להסתלק אז הוא לא חיפש עצה אחרת, פשוט הבין שאומן זה מקום טוב [ביחס לשאר המקומות באזור] והסתלק שם ותיקן אותם. אבל ברור שהוא לא צריך להיות קבור שם כדי לתקן אותם.

ימי מוהרנ"ת י"ט: אחר-כך, יום האחרון של ימי חייו הקדושים, ואז בלילה חזר ודבר מענין הנשמות הנ"ל, מה שצריך לתקן באן הרבה הרבה נשמות מאד, ואמר: "כמה משפטים יש באן; כמה קדושים היו באן" וכו'. ענה רבי נפתלי ואמר לו: "הלא אמרתם בהתורה "ויאמר בעז אל רות" הנ"ל, שהצדיק הגדול, המפלג במעלה מאד, יכול לגמר הענין בחייו?", ענה הוא ז"ל ואמר: "לא אמרתי לכם כי-אם איזה בחינה מזה, כי ההכרח לילך ולהסתלק בשביל זה".

קרוב מתוק

אמר לאחד: השבתים ששבתים אצלי הם גדולים וטובים יותר משבעה פעמים תענית משבת לשבת. (חיי מוהר"ן)

אמר לאחד: שהפח שהיה לך ה' ע"ה לומר שמונה פעמים אבשלום בני בני ועל-ידי-זה העלה אותו משבעה מדורי גיהנם ולהכניסו לגן-עדן כמו שאמרו רז"ל. זה הפח יש לו גם-כן, שהוא יכול זאת גם-כן להעלות בדבורו בעלמא את האדם מכל השבעה מדורי גיהנם ולהכניסו לגן-עדן.

פעם אחת דבר עמי מענין; שאי אפשר להיות איש בשר באמת כי-אם בשמתקרבין להצדיק האמת שבדור. ענה ואמר: "קדם שנמצא הצדיק האמת בעולם, יכולים להתקרב להשם יתברך מעצמו. אבל אחר שבכר נמצא הצדיק האמת בעולם, אי אפשר להתקרב להשם יתברך באמת בשום אופן כי-אם בשזוכין להתקרב אליו.

שמעתי בשמו שאמר: אני אין לי מה לעשות בזה העולם כלל, כי בשבילי איני צריך לעשות כלל רק באתי להעולם לקרב נפשות ישראל להשם ויתברך. אבל איני יכול לקרב בי-אם מי שבא אצלי ומספר לי חסרונו אני יכול לתקנו בתקון בזה שאף אחד אינו יכול לתקנו וכו'.

אמר: הצדיק האמתי יכול לעשות מוצה גדולה להאדם, גם אחר פטירתו לעולם הבא [למי שזוכה לבוא אליו בשביל תקון].

ודע, שעקר המניעה שמונעין את מי שאינו זוכה שאין מניחין אותו לילך להצדיק האמיתי לקבל תקון, הוא רק מה שמדיחין ומסיתין אותו מזה, ומבלבלין אותו בכפירות והסתות שאין בהצדיק ממש. כי גם שם בין המלאכי חבלה והקלפות יש מתנגדים גדולים כמו בזה העולם. על-כן העקר לקח זאת בדעתו לבלי להניח עצמו לפתות ולהסית אותו שם, רק יעמד על דעתו שם בחזק לילך דוקא להצדיק האמת, ואז בנדאי יניחיהו. ושמעתי שאמר גם שם צריכין חזיק אמונה בהצדיק. וספר מעשה על-זה מה שארע בארץ-ישראל אצל הצדיק רבי מנדל מויטפסק עם אחד מאנשיו שמו רבי נח שנפטר על הספינה וכו'.

אמר: כמה צלם אלקים היו מנחים ברפיש שאני הוצאתים מהרפיש והמיט שהיו שם, ועל ידי נתקרו בו אליו ויתברך בהתקרבות בזה שאין להם להתבייש מצדיקים גדולים וכו', כי נראה בחי' שהמתקרבים אלי נשתנה פניהם, וכא עליהם פנים של יהודי בחינת צלם אלקים. הלא יש אצלי אנשים שאיני יודע אם השאול תחתיית היה די להם, כי גם השאול תחתיית היה קטן לפניהם, שאם היה אפשר להם לחתר תחת שאול תחתיית היו חותרים, ועל ידי נתקרו וכו'.

שמעתי בשמו שספר: בירושלים יש בית-הכנסת שמביאין לשם כל המתים שבעולם, ותכף שמת אחד בעולם מביאין לשם תכף אותו המת, ושם דנין אותו היכן יהיה מקומו, כי יש מתים בארץ-ישראל שנושאין אותן לחוץ לארץ וכן להפך כמוכא (זהר תרוכה קמא).

ושם באותו בית-הכנסת יושבין הבית-דין שדנין כל אחד ואחד ונותנין לו מקומו הראוי לו. ויש אחד שדנין אותו שלא יהיה לו שום מקום, ויהיה נאכד ונשלך

בכף הקלע, וכשמביאין את המת לשם אני מביאין אותו במלבושים. ויש אחד שחסר לו מהמלבוש שלו איזה חסרון. כגון לאחד נחסר בית יד אחד מהמלבוש שלו (שקורין ארבל) ויש אחד שחסר לו חלק אחד מבגדו (שקורין פאלע) וכיוצא בזה הכל לפי מעשה האדם (שגן זוכה ללבושין אחר מותו) כידוע, וכפי הלבושין שלו שמביאין אותו לשם בן דנין אותו ונותנין לו מקומו בנ"ל.

פעם אחת הביאו לשם מת אחד ערום לגמרי בלי שום לבוש רחמנא לצלן. ודנו אותו שיהיה נשלך ונאבד בכף הקלע רחמנא לצלן כי היה ערום לגמרי. וכא צדיק אחד ולקח מלבוש אחד ממלבושין שלו והשליך עליו. ושאלו אותו הבית-דין דשם: למה אתה נותן לו מלבוש שלך? והקפידו על זה, כי מדוע יתלבש זה המת וינצל על-ידי לבוש שאינו שלו.

השיב הצדיק הנ"ל: אני צריך לשלח זה האיש למחוז חפצו ובשביל זה יש לי רשות להלבישו במלבוש שלי. וכי לא ראיתם שלפעמים שר גדול שולח את עבדו לאיזה שר אחר, ונתעבב העבד קצת מליך בשליחותו. ושאל אותו: השר מדוע לא הלכת עדין בשליחותי? השיב העבד: כי אין לי מלבוש הראוי לילך בו לאותו השר. כי הוא שר גדול ואי אפשר לילך לשם במלבוש כזו. ענה השר ואמר: קח מהרה מלבוש אחד ממלבושי ולבוש אותו ורוץ מהרה להשר בשליחותי.

כך מחמת שאני צריך לשלח זה המת בשליחותי, על-כן אני נותן לו אחד ממלבושין שלי!

והציל הצדיק את המת מענש המר של כף הקלע. וספר זאת לענין עצם כח הצדיק האמת להציל אנשיו בעלמא דקשומ (בעולם האמת). (חיי מוהר"ן סיפורים חדשים כ"ב)

(א) אָמר: "הראש השנה שלי עולה על הכל. והיה פלא אצלי מאחר שהמקרבנים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרבנים אלי שיהיו בלם על ראש-השנה? איש לא יעדר! כי כל ענין שלי הוא רק ראש-השנה".

והזהיר לעשות כרוז; שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו יהיה על ראש-השנה אצלו, לא יחסר איש. ומי שאזכה להיות על ראש-השנה ראוי לו לשמח מאד מאד. "אכלו מעדנים ושתו ממתקים כי חרות ה' היא מעונכם" וזה נאמר על ראש-השנה: